បទបញ្ញត្តិស្តីពីប្រព័ន្ធតុលាការ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ និង នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ សំរាប់អនុវត្តនៅប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងសម័យអន្តរកាល

PROVISIONS RELATING TO THE JUDICIARY AND CRIMINAL LAW AND PROCEDURE APPLICABLE IN CAMBODIA DURING THE TRANSITIONAL PERIOD

Decision of 10 September 1992

DISPOSITIONS RELATIVES AU SYSTEME JUDICIAIRE AU CAMBODGE PENDANT LA PERIODE TRANSITOIRE

Délibération du 10 Septembre1992

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់ ដែលចាប់ពីពេលនេះតទៅហៅថា "SNC" អេស អិន ស៊ី

-ដោយសំអាងលើអំណាចទាំងឡាយ ដែលប្រគល់ឡើងតាមមាត្រា ៣ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីអំពីដំណោះស្រាយនយោបាយរួមមួយនៃជម្លោះកម្ពុជាចុះថ្ងៃទី២៣ តុលា ឆ្នាំ ១៩៩១ ដែលចាប់ពីពេលនេះទៅហៅថា កិច្ចព្រមព្រៀងទុកដូចជាអង្គការពេញច្បាប់តែមួយគត់ ហើយជាប្រភពនៃអាជ្ញាធរកម្ពុជា ។

-ដោយរំលឹកឡើងវិញនូវមាត្រា ៦ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង ដែលនៅក្នុងនោះ SNC បានប្រគល់ជូនដល់អង្គការ សហប្រជាជាតិ នូវអំណាចទាំងអស់ដែលចាំបាច់សម្រាប់អនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀង

-ដោយរំលឹកបន្ថែមទៀតថា ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ នៃអង្គការសហប្រជាជាតិតាមរយៈសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ៧៤៥ (១៩៩២) បានរៀបចំអាជ្ញាធរបណ្តោះអាសន្ន នៃអង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជា ដែលចាប់ពីពេលនេះទៅតទៅហៅថា អ៊ុនតាក់ ស្របតាមមាត្រា ២ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង ដើម្បីបំពេញនាទីភារកិច្ចដែលចែងឡើង នៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី១ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង,

-ដោយយល់ថា អ៊ុនតាក់ ត្រូវបានទទួលបេសកកម្ម មួយស្របតាមមាត្រា៦និង១៦នៃកិច្ចព្រមព្រៀង ប៉ារីស និង ផ្នែក ខ និង ង នៃឧបសម្ព័ន្ធទី១ ក្នុងការត្រួតពិនិត្យ ផ្ទាល់ការពិនិត្យត្រួតត្រាលើវិស័យទាំងឡាយ ស្តីពីការរក្សារបៀបរៀបរយ និងការគោរពច្បាប់ ការការពារសិទ្ធិមនុស្ស ការអនុវត្តន៍ច្បាប់ និង ដំណើរការក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការ,

-ដោយយល់ឃើញថែមទៀតថា ភាគីទាំងឡាយ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងបានទទួលស្គាល់ដោយជាក់លាក់ក្នុងមាត្រា១៥ ថាមនុស្សគ្រប់រូបនៅប្រទេសកម្ពុជា និងជនភៀស ខ្លួនទាំងអស់ និង ជនផ្លាស់ប្តូរទីកន្លែងទាំងអស់នៅកម្ពុជាត្រូវមានសិទ្ធិ និង សេរីភាព ដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្តី ថ្លែងការណ៍សាកលស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្ស និង ក្នុងបណ្តាកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិទាំងឡាយដែលទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្ស,

-ដោយយល់ឃើញម៉្យាងទៀតថា SNC បានយល់ព្រមចូលរួមក្នុងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីអំពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និង សិទ្ធិនយោបាយ ព្រមទាំងកាតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីអំពី សិទ្ធិខាងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និង វប្បធម៌ នៅថ្ងៃទី ២០ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៩២ ហើយថាមានឧបករណ៍ទាំងនេះបានចូលជាធរមាន នៅប្រទេសកម្ពុជានៅថ្ងៃទី២៦ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៩២,

-ដោយមានកង្វល់ថា បណ្តារចនាសម្ព័ន្ធ ច្បាប់ និង ស្ថាប័នតុលាការនៅប្រទេសកម្ពុជា មិនបំពេញឱ្យបានពេញលេញតាមការតម្រូវរបស់កិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស ព្រមទាំងពេលខ្លះមានការខ្វះខាតមួយផ្នែក ឬពុំទាន់មានអ្វីទាល់តែសោះ ហើយបើតាមការពិនិត្យពិច័យ គឺមិនសមស្រប ដើម្បីធានាឱ្យមានរបៀបរៀបរយ និង សិទ្ធិមនុស្សនៅតាមទីកន្លែងនានាជាច្រើនក្នុងដែនដី,

-ដោយទទួលស្គាល់ថា ការទាំងនេះត្រូវនៅក្រោម ការទទួលខុសត្រូវរបស់ UNTAC ដើម្បីសម្រួលការរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធទាំងឡាយ ច្បាប់ និង ស្ថាប័នតុលាការនៅកន្លែងណាដែលខ្វះខាត ហើយជួយកែលំអកន្លែងណា ដែលមានរួចហើយ ដើម្បឱ្យសមស្របតាមការតម្រូវចាំបាច់នៃកិច្ចព្រមព្រៀង,

-ដោយមានជំនឿជឿជាក់ ទៅលើសេចក្តីត្រូវការជាបន្ទាន់ ដើម្បីបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ជូនភាគីកម្ពុជា នូវក្បួនច្បាប់ ដែលត្រូវអនុវត្តទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា និង នីតិវិធីតុលាការដែល

ត្រូវយកមកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធានាឱ្យមានការអនុវត្តជាក់ស្តែងក្នុងតំណាក់កាលអន្តរកាល,

-ដោយជឿជាក់ថែមទៀតថា ការអនុវត្តន៍ច្បាប់ និងនីតិវិធីនេះជាការចាំបាច់ ដើម្បីធានាបរិយាកាសនយោបាយអព្យាក្រិត និង រៀបចំការបោះឆ្នោតសេរី និងតាមសមធម៌

ដូច្នេះ អនុម័ត យកបទបញ្ញត្តិអស់ទាំងនេះដែលពាក់ព័ន្ធដល់របៀបចាត់ចែងតុលាការ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ និង នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌសម្រាប់អនុវត្ត នៅប្រទេសកម្ពុជាក្នុងរយៈពេលអន្តរកាលហើយ ធ្វើសំណូមពរជាឱឡារិកដល់ភាគីកម្ពុជាទាំងអស់ ដើម្បីឱ្យអនុវត្តដោយសុទ្ធចិត្តរហូតដល់សភានីតិបញ្ញត្តិ ដែលកើតឡើងដោយការបោះឆ្នោតកែសម្រួលបញ្ញត្តិទាំងនេះ ឬ អនុម័តយកច្បាប់ថ្មីទៀតនៅក្នុងវិស័យនេះ ។

មាតិកា មួយ ប្រព័ន្ធតុលាការ

មាត្រា ១ ឯករាជភាពនៃក្រុមចៅក្រម

១-ឯករាជភាពនៃក្រុមចៅក្រមត្រូវតែធានាឱ្យមានលក្ខណៈស្របនឹង គោលការណ៍មូលដ្ឋានស្តីអំពីឯករាជភាព នៃក្រុមចៅក្រមដែលអង្គការសហប្រជាជាតិបានអនុម័ត ។ ចៅក្រមទាំងឡាយ ត្រូវកាត់ក្តីតាមភាពមិនលំអៀងផ្អែកលើហេតុការណ៍ ដែលមាននៅចំពោះមុខហើយក្នុងការគោរពច្បាប់ដោយមិនព្រមទទួលការគៀបសង្កត់ ការគំរាមកំហែង ឬការបំភិតបំភ័យដោយចំពោះ ឬ មិនចំពោះអំពីភាគីណាមួយនៅក្នុងរឿងកាត់ក្តី ឬ អំពីអ្នកឯទៀតណាក៏ដោយ ។

២-ក្រុមចៅក្រម មិនត្រូវនៅក្រោមចំណុះអំណាចនីតិប្រតិបត្តិ ឬ នីតិបញ្ញត្តិ ឬនៅក្រោមភាគីនយោបាយណាមួយឡើយ ។ ជនដែលត្រូវគេជ្រើសរើសឱ្យបំពេញមុខងារក្នុងតុលាការត្រូវតែជាអ្នកសុចរិត និងមានសមត្ថភាពផង។

៣-គោលការណ៍ ឯករាជភាពនៃក្រុមចៅក្រមប្រគល់សិទ្ធិនិងករណីយកិច្ចជូនចៅក្រម ដើម្បីធានាឱ្យការកាត់ក្តីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាពសុចរិត និង ក្នុងការគោរពដល់សិទ្ធិនៃភាគី ដែលត្រូវកាត់ក្តីទាំងអស់ ចៅក្រមត្រូវមានលទ្ធភាពបំពេញមុខងារខ្លួនតាមស្ថានភាពសម្ភារៈសមរម្យ និងគ្រប់គ្រាន់ ចៅក្រមត្រូវទទួលការហ្វឹកហាត់ត្រឹមត្រូវ មានប្រាក់បៀវត្សគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធានានូវភាពឥតលំអៀង និង ឯករាជភាពរបស់ពួកគេ។

មាត្រា ២ មុខងារនៃតុលាការ

សមាសភាពនៃក្រុមចៅក្រមមាន ចៅក្រម និងរដ្ឋអាជ្ញាមានតែចៅក្រមទេ ដែលមានអំណាចសម្រេចសេចក្តីរដ្ឋអាជ្ញាមានបន្ទុកខាងបណ្តឹងអាជ្ញាព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមានតែរដ្ឋអាជ្ញាទេដែលមានអំណាចធ្វើកិច្ចការហ្នឹង ។ រដ្ឋអាជ្ញាជាអ្នករៀបចំសំណុំរឿងពាក្យចោទប្រកាន់ សម្រាប់ដាក់ឱ្យតុលាការជំនុំជម្រះ និងដាក់ជូនអង្គប្រជុំផ្សេងៗទៀត ដែលមានចែងក្នុងបទបញ្ញត្តិនេះ ម៉្យាងវិញទៀតអគ្គរដ្ឋអាជ្ញាជាអ្នកលើកយកសំណុំពាក្យចោទប្រកាន់ដាក់ជូន តុលាការកំពូលក្នុងផលប្រយោជន៍ខាងផ្លូវច្បាប់ ពិនិត្យមើលនូវភាពពេញលក្ខណៈ ច្បាប់នៃបណ្តឹងចោទទាំងឡាយរបស់រដ្ឋអាជ្ញាខេត្ត ចាត់ចែង និង ណែនាំកិច្ចការរបស់រដ្ឋអាជ្ញា ។

មាត្រា ៣ សាលាជម្រះក្តី

១-ដោយមានសហការជាមួយនឹងអ៊ុនតាក់ ភាគីកម្ពុជា ទាំងអស់សន្យាថា នឹងចាត់ចែងឱ្យសាលាដំបូងមួយយ៉ាងតិចនៅក្នុងតំបន់ឬខេត្តណាដែលខ្លួនមិនទាន់បានចាត់តាំង ។ ចៅក្រមនានាត្រូវរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាល ដែលមានសព្វថ្ងៃតែងតាំងឡើង តម្លើងឋានន្តរសក្តិ ឬបញ្ឈប់ពីតំណែងក្រោមកិច្ចត្រួវពិនិត្យរបស់អ៊ុនតាក់ ។

២-សាលាដំបូងត្រូវមានចៅក្រមម្នាក់និងរដ្ឋអាជ្ញាម្នាក់ ។ សាលាកាត់ក្តីទាំងនេះមានសមត្ថកិច្ច ទាំងស្រុងក្នុងការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិបច្ចុប្បន្ននេះ ព្រមទាំងមានសមត្ថកិច្ចលើច្បាប់បទដ្ឋានទាំងឡាយឯទៀតៗ ជាធរមានតាមយុត្តាធិការរៀងៗខ្លួន ។

៣-ចៅក្រមជំនួសអាចត្រូវគេតែងតាំង ក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌដូចគ្នានឹងចៅក្រមដែលសុំដកខ្លួនពីការជំនុំជម្រះ ក្នុងករណីណា ដែលមានទំនាស់ខាងផលប្រយោជន៍ ក្នុងករណីអសមត្ថភាព ។

មាត្រា ៤ សាលាឧទ្ធរណ៍

១-ដោយសហការណ៍ជាមួយអ៊ុនតាក់ ភាគីទាំងឡាយសន្យាថា នឹងចាត់ចែងឱ្យមានសាលាឧទ្ធរណ៍ មួយយ៉ាងតិចនៅក្នុងតំបន់ ឬ ដែនដីណាដែលខ្លួនមិនទាន់បានបង្កើត

នៅឡើយ។ចៅក្រមទាំងឡាយនឹងត្រូវរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាល ដែលមានសព្វថ្ងៃតែងតាំង តម្លើងឋានន្តរសក្តិបញ្ឈប់ពីតំណែងក្រោមកិច្ចត្រួតពិនិត្យរបស់អ៊ុនតាក់ ។

២-សាលាឧទ្ធរណ៍នេះមានចៅក្រមបីនាក់ និង រដ្ឋអាជ្ញាម្នាក់ដែលតែងតាំងឡើងដោយរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាល ដែលមានសព្វថ្ងៃក្រោមកិច្ចត្រួតពិនិត្យរបស់អ៊ុនតាក់ ។

ចៅក្រម ជំនួសអាចត្រូវគេតែងតាំងក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌដូចគ្នា ដើម្បីជំនួសចៅក្រមណា ដែលសុំដកខ្លួនពីការជំនុំជម្រះក្នុងករណីណាដែលមានទំនាស់ខាងផលប្រយោជន៍ ឬ ក្នុងករណីអសមត្ថភាព ។

៣-បណ្តាភាគីដែលមានទាក់ទិនក្នុងរឿងក្តីនេះ ភាគីរដ្ឋប្បវេណី ទណ្ឌិត ទីប្រឹក្សារបស់ភាគីទាំងសង្ខាងរដ្ឋអាជ្ញាអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ពីសេចក្តីសម្រេចរបស់សាលាដំបូងនានាក្នុងរយៈពេល ២ ខែ ចាប់ពីថ្ងៃដែលចៅក្រមប្រកាសសាលក្រមនោះបើសិនជាសាលក្រមនោះធ្វើឡើង ចំពោះមុខសាម៉ីខ្លួន ហើយបន្ថែមពេលបណ្តឹងជំទាស់ ១៥ ថ្ងៃ ថែមទៀតបើការកាត់សេចក្តីនេះធ្វើឡើងដោយគ្មានសាម៉ីខ្លួន ។សាលក្រមចំពោះមុខ គឺធ្វើឡើងដោយមានវត្តមានជនជាប់ចោទក្នុងពេលជំនុំជម្រះពុំនោះសោតទេ នឹងទុកដូចជាការកាត់ក្តីមិនចំពោះមុខ ។

៤-សាលាឧទ្ធរណ៍ជំនុំជម្រះទាំងអង្គច្បាប់ទាំងអង្គហេតុ ។

មាត្រា ៥ តុលាការជាន់ខ្ពស់

ដោយអនុលោមតាមសំណូមពររបស់ភាគី រដ្ឋកម្ពុជាដំណើរការនៃតុលាការជាន់ខ្ពស់បច្ចុប្បន្ន នឹង ត្រូវកែលំអដើម្បីឱ្យមានលទ្ធភាពគោរពតាមកាតព្វកិច្ច ដែលចែងក្នុងមាត្រា ១ ព្រមទាំងបំពេញមុខងារ ដូចខាងក្រោមនេះ៖

ក-តុលាការនេះជាតុលាការជំនុំជម្រះអង្គច្បាប់

ខ-តុលាការនេះអាចទទួលពាក្យបណ្តឹងកែតម្រូវចំពោះសេចក្តីសម្រេចរបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ ពីអគ្គរដ្ឋអាជ្ញាជនជាប់ទោស,ភាគី រដ្ឋប្បវេណី ឬទីប្រឹក្សារបស់គេក្នុងរយៈពេល ២ ខែ ចាប់ពីថ្ងៃដែលចេញសាលដីកាជំនុំជម្រះ បើសាលដីកា នោះធ្វើឡើងចំពោះមុខហើយ និងបន្ថែមពេលបណ្តឹងជំទាស់ ១៥ ថ្ងៃថែមទៀត សាលដីកានេះធ្វើឡើងដោយមិនចំពោះមុខ ។ សាលដីការចំពោះមុខ គឺធ្វើឡើងដោយមានវត្តមានជនជាប់ចោទ ក្នុងពេលជំនុំជម្រះ ពុំនោះទេនឹងទុកដូចជាមិនចំពោះមុខ ។

គ-តុលាការនេះអាចបញ្ជូនសំណុំរឿង ទាំងឡាយត្រឡប់ទៅសាលាឧទ្ធរណ៍មួយ ដែលមានសមាសភាពផ្សេងខុសពីមុន ហើយបើសាលាឧទ្ធរណ៍ថ្មីនេះមិនសម្រេចតាមសាលដីកា ខ្លួនទេនោះតុលាការនេះអាចទទួលបណ្តឹងពីអគ្គរដ្ឋអាជ្ញា ទណ្ឌិត ភាគីរដ្ឋប្បវេណី ឬទីប្រឹក្សារបស់គេក្នុងរយៈពេល ២ ខែ ចាប់ពីថ្ងៃ ដែលប្រកាសសាលដីកា ក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌដដែល ដូចបានចែងក្នុងវគ្គ ខ នៃមាត្រានេះ ។ ពេលនោះតុលាការជាន់ខ្ពស់អាចជំនុំជម្រះ ទាំងអង្គហេតុនិងទាំងអង្គច្បាប់ហើយធ្វើសេចក្តីសម្រេចជាស្ថាពរតែម្តង។

មាត្រា ៦ នគរបាល

១-នគរបាល ត្រូវប្រតិបត្តិតាមបទបញ្ជាសីលធម៌សម្រាប់អ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ហើយបើអាចធ្វើទៅបានត្រូវប្រតិបត្តិតាមគោលច្បាប់ជាមូលដ្ឋាន ស្តីអំពីការប្រើកម្លាំង និងការប្រើកាំភ្លើងនៃអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ដែលអង្គការសហប្រជាជាតិបានអនុម័ត

២-បណ្តាភាគី ដែលកងកម្លាំង របៀបរៀបរយរបស់ខ្លួនមិនមានលទ្ធភាពបំពេញតាមការតម្រូវនៃបទបញ្ញត្តិនេះ សន្យាសហការជាមួយអ៊ុនតាក់ ដើម្បីរៀបចំឱ្យមាន និងបង្ហាត់ហ្វឹកហ្វឺនកងកម្លាំងនគរបាលមួយឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

មាត្រា ៧ ធាវី និង ទីប្រឹក្សា

១-មេធាវីទាំងឡាយ នឹងត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យបង្កើតជាអង្គការមេធាវី ដែលមានរូបភាពជាសមាគមមួយដោយមានអំណាចខាងវិន័យ និងបទបញ្ជាទៅលើសមាជិករបស់ខ្លួនទាំងអស់ ។ អង្គការមេធាវីមិនត្រូវទទួលការបង្គាប់បញ្ជាដាច់ខាតពីគណៈបក្សនយោបាយណាមួយ ពីសំណាក់អំណាចនីតិបញ្ញាត្តិណាមួយ ឬ ពីអំណាចនីតិប្រតិបត្តិណាមួយដែលនៅក្រោមឱវាទ នៃភាគីកម្ពុជាណាមួយក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស ។

ក្នុងរយៈពេលអន្តរកាល ជនដែលអាចធ្វើជាមេធាវីបាន គឺជនទាំងឡាយណា ដែលយ៉ាងហោចណាស់មានសញ្ញាប័ត្រស្មើនឹងបរិញ្ញាប័ត្រនីតិសាស្ត្រ ឬ មានការ

ពិសោធន៍ប្រាំឆ្នាំក្នុងវិស័យច្បាប់ ឬ វិស័យតុលាការប្រកប ដោយកម្រិតខ្ពស់ទទួលខុសត្រូវក្នុងកិច្ចការបាន ។

២-ដោយចំនួនមេធាវីមានតិចតួចពេក នៅប្រទេស កម្ពុជា ក្នុងរយៈពេលអន្តរកាលនេះ ជនកម្ពុជាគ្រប់រូបដែល មានសញ្ញាប័ត្រមធ្យមសិក្សាអាចតំណាងជនជាប់ចោទនៅ ចំពោះមុខតុលាការបាន ល្គឹកណាដែលអ្នកនោះគ្មាន ឋានន្តរសក្តិជាអ្នករដ្ឋការក្នុងបណ្តាថ្នាក់ដឹកនាំ ជាអ្នកជាប់ ឆ្នោតក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលដែលមានសព្វថ្ងៃ ឬ ក្នុងគ ណៈបក្សនយោបាយដែលគេទទួលស្គាល់ទាំងឡាយ ។ លើសពីនោះទៀត ជនជាប់ចោទអាចពឹងពាក់សមាជិក គ្រួសារខ្លួនឱ្យធ្វើជាជំនួយការពារខ្លួនបាន ទោះបីមាន កម្រិតសិក្សាថ្នាក់ណា ក៏ដោយ ។

៣-នៅចំពោះមុខតុលាការ អ្នកតំណាងជនជាប់ចោទ មានសិទ្ធិដូចជាមេធាវីក្នុងការជូនដំណឹងពីឯកសារ ក្នុងការ ធ្វើលិខិត នីតិវិធី ឬ ក្នុងការជជែកការពារជនជាប់ចោទ ។ ក្នុងបទបញ្ញត្តិនេះ ពាក្យថា ទីប្រឹក្សា មានន័យមិនខុសពី ពាក្យមេធាវី ឬ អ្នកតំណាងគ្រប់ប្រភេទរបស់ជនជាប់ចោទ ឡើយ ។

៤-មេធាវីបរទេស អាចជជែកការពារចំពោះតុលាការ កម្ពុជា ក្នុងកាលៈទេសៈណាដែលគេអាចបង្ហាញភស្តុតាង ថាគេបានចុះឈ្មោះក្នុងអង្គការមេធាវីមួយ ឬ សេចក្តី អនុញ្ញាតជាផ្លូវការ ឱ្យជជែកការពារនៅក្នុងប្រទេសរបស់ គេ ។ រចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលដែលមានសព្វថ្ងៃសន្យាថា នឹង ជួយសម្រួលក្នុងការផ្តល់ ទិដ្ឋការចូលដល់មេធាវីដែលមក បំពេញការងារនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។

មាត្រា ៨ ប្រព័ន្ធពន្ធនាគារ

១-ប្រព័ន្ធពន្ធនាគារមានគោលដៅធ្វើឱ្យមាន នីតិសម្បទា សង្គមឡើងវិញ ។ ការប្រព្រឹត្តចំពោះអ្នកជាប់ទោស ត្រូវតែ ស្របទៅតាមបទដ្ឋានអប្បបរមានៃបទវិន័យសម្រាប់ គ្រប់ អ្នកទោស ដែលអង្គការសហប្រជាជាតិបានអនុម័ត ។

២-បណ្តាអាជ្ញាធរទាំងឡាយណាដែលចាប់ឃាត់ឃាំង ជន ជាប់សង្ស័យ ឬ ឃុំឃាំងមនុស្សក្នុងពេលមុន ឬក្រោយការ កាត់ទោសត្រូវមានបញ្ជីគុកដែលមានរដ្ឋអាជ្ញា និងចៅក្រម ម្នាក់ប្រចាំខេត្ត ឬតំបន់ចុះហត្ថលេខារាល់ខែ ដើម្បីពិនិត្យ បញ្ជាក់ឈ្មោះអាយុ អាស័យដ្ឋាន ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ និងមូលហេតុ នៃការចាប់ខ្លួន ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ដែលបានបញ្ជូនខ្លួន ទៅចៅក្រម ហើយនិង ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ដែលត្រូវកាត់ទោស និងទោសដែល គេបានកាត់ហើយចំពោះទណ្ឌិត ។

មាត្រា ៩ ការពិនិត្យកន្លែងឃុំឃាំង

១-រដ្ឋអាជ្ញា ឬ ចៅក្រមទាំងឡាយអាចចូលពិនិត្យពន្ធនាគារ និងអ្នកទោសបានគ្រប់ពេលវេលា ។

២-ភ្នាក់ងារដែលអនុញ្ញាតដោយផ្នែកសិទ្ធិមនុស្ស រដ្ឋបាល ស៊ីវិល និង ប៉ូលីសរបស់អ៊ុនតាក់ ក៏មានសិទ្ធិដូចគ្នាដែរ ។ ក្នុងរឿងនេះ ភាគីខ្មែរទាំងអស់នៃកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស ត្រូវ ធ្វើបញ្ជីរាយទីកន្លែងឃុំឃាំង របស់ខ្លួនទាំងអស់ឱ្យបាន យ៉ាងតិចបំផុតនៅពេលដែលបទបញ្ញត្តិនេះចូលជាធរមាន ហើយបញ្ជូនបញ្ជីនេះទៅទីចាត់ការកណ្តាល នៃផ្នែករដ្ឋបា លស៊ីវិលរបស់អ៊ុនតាក់ ។

មាតិកា ពីរ នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

មាត្រា ១០ ជំនួយផ្នែកច្បាប់

១-សិទ្ធិពឹងពាក់មេធាវី ឬទីប្រឹក្សាត្រូវបានធានាជូនជនគ្រប់ រូប ដែលជាប់ចោទពីបទមជ្ឈិម ឬ បទឧក្រិដ្ឋ ។

២-ទោះបីបទល្មើសនោះធ្ងន់ស្រាលយ៉ាងណាក៏ដោយគ្មាន ជនណាម្នាក់ត្រូវជាប់ឃុំឃាំង នៅលើទឹកដីកម្ពុជាលើស ពីរយៈពេល៤៨ ម៉ោង ដោយគ្មានបានទទួលជំនួយពីទី ប្រឹក្សា ពីមេធាវី ពីអ្នកតំណាង ដែលបទបញ្ញត្តិនេះបាន អនុញ្ញាតឡើយ ។

មាត្រា ១១ តុលាការយោធា

តុលាការយោធាទទួលជំនុំជម្រះ តែបទល្មើសយោធា ទេ បទល្មើសយោធា គឺជាបទល្មើសដែលទាក់ទិនដល់ យោធិន ទាំងយោធិនជាប់កិច្ចសន្យា ទាំងយោធិន កំណែន ហើយដែលពាក់ព័ន្ធដល់បទវិន័យយោធា ឬការខូចខាត ទ្រព្យសម្បត្តិយោធា។ បទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទល្មើស នឹងច្បាប់ សាមញ្ញ ដែលប្រព្រឹត្តដោយយោធិន នឹងត្រូវទទួលការជំនុំ ជម្រះនៅតុលាការស៊ីវិល ។

មាត្រា ១២ ការគ្រប់គ្រងជនជាប់ឃុំ

១-គ្មានជនជាប់ឃុំណាម្នាក់ ត្រូវទទួលទណ្ឌកម្ម ឬការ ប្រព្រឹត្តទាំងឡាយណាដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬនាំឱ្យ

បាត់បង់តម្លៃជាមនុស្ស ឬក៏ត្រូវគេវាយដំ និងធ្វើទារុណកម្មឡើយ ។ ជនជាប់ឃុំម្នាក់ៗត្រូវបានទទួលការថែរទាំតាមវិធីពេទ្យត្រឹមត្រូវ ។ អ្នកទោសទាំងឡាយមិនត្រូវបានគេចង ឬ ដាក់ឱ្យនៅឯកោម្នាក់ឯង ទោះស្ថិតនៅក្នុងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ឬត្រូវបានកាត់ទោសរួចហើយក្តី ។ ទោះក្នុងករណីណាក៏ដោយ គ្រួសារអ្នកជាប់ឃុំ ឬ គ្រួសារអ្នកទោសមិនត្រូវមានគេយាយី ដោយសារតែការប្រព្រឹត្តិរបស់ជននោះឡើយ ។

២-ការចាប់ខ្លួន និងការឃុំខ្លួនត្រូវតែគោរពតាមបទដ្ឋានអប្បបរមានៃបទវិន័យ សម្រាប់គ្រប់គ្រងអ្នកជាប់ឃុំ ព្រមទាំងត្រូវគោរពតាមគោលការណ៍ ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការពារអ្នកទោស ដែលអង្គការសហប្រជាជាតិបានអនុម័ត

មាត្រា ១៣ ការចាប់ខ្លួន និង ការឃុំខ្លួន

១-គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវបានគេឃុំខ្លួនលើសពី ៤៨ ម៉ោង ដោយមិនបានបញ្ជូនទៅចៅក្រម តាមរយៈបណ្តឹងរបស់រដ្ឋអាជ្ញាឡើយ ក្នុងករណីណាដែលពុំអាចគោរពតាមចិរវេលានេះបានដោយសារស្ថានភាពនៃការដឹកជញ្ជូន ក្នុងតំបន់នីមួយៗនោះ គេអាចបន្តបន្ថែមបាននូវពេលវេលាចាំបាច់សម្រាប់តែដឹកអ្នកជាប់ឃុំឃាំងនេះទៅជូនចៅក្រម តាមមធ្យោបាយយ៉ាងឆាប់ដែលអាចធ្វើបាន ។

២-រដ្ឋអាជ្ញាសុំឱ្យចៅក្រមចោទប្រកាន់ ព្រមទាំងជាយថាហេតុ ឃុំខ្លួនជនជនជាប់សង្ស័យក្រោយពីបាពិនិត្យសំណុំរឿងពីនគរបាល ដោយរៀបរៀងដីកាសន្និដ្ឋានមួយទុកជាសេចក្តីផ្តើមចោទ យោងតាមអង្គហេតុជាក់ស្តែង និងដែលកំណត់បទល្មើស តាមច្បាប់ឱ្យស្របទៅតាមបទបញ្ញត្តិព្រហ្មទណ្ឌនេះ ។

៣-ក្នុងខណៈនោះ ដោយផ្អែកទៅលើសេចក្តីសម្រេចដែលមានថែងមូលហេតុចៅក្រមអាចសម្រេចថាៈ

-ត្រូវចោទប្រកាន់ជនជាប់សង្ស័យដោយឱ្យឃុំឃាំង ឬ មិនឱ្យឃុំឃាំង

-ឱ្យដោះលែងជនជាប់សង្ស័យដោយចាត់ទុកថា ភស្តុតាងនៃពិរុទ្ធភាពមិនគ្រប់គ្រាន់

-សម្រេច ឱ្យបន្តការស៊ើបអង្កេតដោយមិនប្រាប់ឈ្មោះជនជាប់សង្ស័យ ។

៤-ក្នុងរយៈពេលយ៉ាងច្រើន៤៨ម៉ោងដូចគ្នានេះក្រោយការចាប់ខ្លួន ហើយជាយថាហេតុត្រូវបានពន្យារថេរៈវេលាចាំបាច់ក្នុងការដឹកនាំ ដូចបានថែងនៅវគ្គទី១ ទីប្រឹក្សាត្រូវបានទទួលសំណុំរឿង ដែលទាក់ទងក្នុងការចោទប្រកាន់ចំពោះជនជាប់សង្ស័យ ។

មាត្រា ១៤ ការឃុំខ្លួនជាបណ្តោះអាសន្ន

១-មានតែចៅក្រមទេ ដែលអាចសម្រេចដោយមានថែងសេចក្តីស្នើសុំរបស់រដ្ឋអាជ្ញា ហើយមានតែក្នុងករណីដែលបារម្ភខ្លាចក្រែងជននោះរត់គេចខ្លួន និង ដោយគ្មានអ្វីអាចធានាបានថាជនជាប់ចោទប្រាកដជាត្រឡប់មកបង្ហាញខ្លួនចំពោះមុខតុលាការវិញ មានន័យថា សាមីជនគ្មានការងារធ្វើគ្មានគ្រួសារ គ្មានទីលំនៅពិតប្រាកដ ឬដោយខ្លាចជនជាប់ចោទនោះប្រើឥទ្ធិពលលើសាក្សី ដំណើរការស៊ើបអង្កេត ។

២-ជនជាប់ចោទមានសិទ្ធិសុំចៅក្រម ឱ្យដោះលែងខ្លួនតាមរយៈខ្លួនឯងផ្ទាល់ ឬ តាមរយៈទីប្រឹក្សារបស់ខ្លួន។ ក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃ ចៅក្រមត្រូវឆ្លើយតាមដីកាដែលមានថែងមូលហេតុ ។

៣-ក្នុងរយៈពេល៥ថ្ងៃក្រោយពីដីកានោះ មកភាគីរដ្ឋប្បវេណី ឬទីប្រឹក្សារបស់ភាគីទាំងសង្ខាង ឬ រដ្ឋអាជ្ញាអាចសុំឧទ្ធរណ៍ពីសេចក្តីសម្រេចរបស់ចៅក្រម ក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ សាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវសម្រេចលើពាក្យសុំឧទ្ធរណ៍ទាំងឡាយដែលទាក់ទិនក្នុងរឿងឃុំខ្លួននេះ ។

៤-រយៈពេលឃុំឃាំងជាបណ្តោះអាសន្ន ទោះស្ថិតក្នុងករណីណាក៏ដោយ មិនត្រូវឱ្យហួសពី ៤ ខែ ទេ ។ ប៉ុន្តែតាមការសម្រេច ដែលមានថែងមូលហេតុរបស់ចៅក្រមរយៈពេល នេះអាចបន្តដល់ ៦ ខែ ប្រសិនបើមានការចាំបាច់សម្រាប់ ការស៊ើបអង្កេត ។

៥-អនីតិជនអាយុតិចជាង ១៣ឆ្នាំ មិនត្រូវជាប់ឃុំឃាំង ជាបណ្តោះអាសន្នទេ ។ អនីតិជនដែលមានអាយុ ១៣ ទៅ ១៨ឆ្នាំ មិនត្រូវជាប់ឃុំឃាំងជាបណ្តោះអាសន្នលើសពី ១

ខែ ទេ ។ រយៈពេលនេះអាចទ្វេឡើងជាពីរបើសិនជាមានការចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋណាមួយ ។

មាត្រា ១៦ ការដោះលែងជនជាប់ឃុំ

ជនដែលជាប់ឃុំឃាំង ឬឃាត់ខ្លួនទុកនៅតាមមន្ទីឃុំឃាំងនានា ដែលគ្មានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីដូចមានរៀបរាប់នៅក្នុងមាត្រា៩ នៃបទបញ្ញត្តិនេះនឹងត្រូវចាត់ទុកថា បានជាប់ឃុំឃាំងខុសច្បាប់ ហើយត្រូវតែដោះលែងភ្លាមមួយរំពេចតាមសេចក្តីសុំរបស់រដ្ឋអាជ្ញា គ្រប់សាលាដំបូង ទីប្រឹក្សារបស់អ្នកជាប់ឃុំ ឬ បុគ្គលិក ដែលមានសេចក្តីអនុញ្ញាតពីផ្នែករដ្ឋបាលស៊ីវិលរបស់អ៊ុនតាក់ ផ្នែកសិទ្ធិមនុស្សនិងនគរបាលស៊ីវិលរបស់អ៊ុនតាក់ ។ រីឯអ្នកដែលត្រូវគេឃុំឃាំង ឬឃាត់ខ្លួនទុក នៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង ដែលបានប្រកាស ហើយដែលគ្មានឈ្មោះលើបញ្ជីឃុំឃាំង ក៏ត្រូវគេដោះលែងដូចគ្នាដែរ ។

មាត្រា ១៧ សិទ្ធិត្រួតពិនិត្យសំណុំរឿង

១-ប្រសិនបើចៅក្រមសម្រេចថា ចាំបាច់ត្រូវស៊ើបអង្កេតបន្ថែមទៀត តាមលំដាប់លំដោយនៃការស៊ើបអង្កេតនេះទីប្រឹក្សារបស់ជនជាប់ចោទ ត្រូវតែបានទទួលដំណឹងជាបន្ទាន់ អំពីភស្តុតាងថ្មីៗទៀត ប្រឆាំងនឹងកូនក្តីរបស់ខ្លួន ។

២-ទីប្រឹក្សាមានសិទ្ធិពិនិត្យសំណុំរឿងអ្នកជាប់ចោទ ដោយគ្រាន់តែស្នើសុំជាលាយល័ក្ខអក្សរ នៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃនីតិវិធី ហើយអាចទទួលបានពីចៅក្រម នូវគ្រប់លទ្ធផលដែលបានមកអំពីការស៊ើបអង្កេត អំពីសេចក្តីរាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញការ ឬ អំពីសវនកម្មដែលខ្លួនយល់ថាមានប្រយោជន៍ក្នុងការការពារកូនក្តីរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១៨ បទល្មើសជាក់ស្តែង

នគរបាលអាចចាប់ខ្លួនជនណាដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាក់ស្តែង គឺថា៖

-បើជនសង្ស័យត្រូវគេឃើញទាន់ពេលកំពុងប្រព្រឹត្ត បទឧក្រិដ្ឋ បទល្មើស ឬ ប្រសិនបើកំពុងត្រូវគេស្រែកដេញប្រដាប់ចាប់ប្រភឹង

-បើជនសង្ស័យត្រូវបានសាក្សី ឬ អ្នករងគ្រោះចង្អុលបង្ហាញនៅនឹងកន្លែងដែលប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្ម បទល្មើស ថាជាពិរុទ្ធិកជន,

-បើជនសង្ស័យកំពុងរកវិធីរត់ចេញពីកន្លែង ដែលប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទល្មើស ។

មាត្រា ១៩ ការចាប់ខ្លួនដោយសំអាង លើភស្តុតាងជាក់ស្តែងយ៉ាងធ្ងន់

១-ក្នុងករណីផ្សេងទៀតទាំងអស់ នគរបាលតុលាការអាចចាប់ខ្លួនជនជាប់សង្ស័យបានលុះត្រាតែមានភស្តុតាង ជាក់ស្តែងយ៉ាងខ្លាំង ច្បាស់លាស់ ហើយស៊ីសង្វាក់គ្នា ដែលបង្ហាញឱ្យឃើញថា ជននោះបានចូលរួមក្នុងការប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋឬបទមជ្ឈឹមមែន,

២-បើជនជាប់សង្ស័យលួចរត់គេចខ្លួន ជននោះអាចត្រូវចាប់ខ្លួនបានតាមដីកាចាប់ខ្លួនរបស់រដ្ឋអាជ្ញា ឬ ចៅក្រមដែលនឹងត្រូវអនុវត្ត ដោយនគរបាលតុលាការ ។

៣-ដីការចាប់ខ្លួនត្រូវមានបញ្ជាក់អំពីអំពើ និងមូលហេតុទាំងឡាយ ដែលនាំឱ្យមានការចាប់ខ្លួនជនជាប់សង្ស័យនោះ។

៤-ជោគវាសនារបស់ជន ដែលត្រូវគេចាប់ខ្លួនត្រូវបានចាត់ចែងតាមលក្ខន្តិកៈនៅក្នុងមាត្រា ១៣ នៃបទបញ្ញត្តិនោះ ។

៥-ម្យ៉ាងទៀត តាមដីកាបង្គាប់ឱ្យឡើងសាលារបស់រដ្ឋអាជ្ញា ឬ ចៅក្រម នគរបាលអាចនាំខ្លួនជនគ្រប់រូបដែលមានប្រយោជន៍ក្នុងការស៊ើបអង្កេត ហើយដែលប្រកែកមិនព្រមចូលខ្លួនតាមដីកាកោះមកបង្ហាញខ្លួន ចំពោះមុខនាយនគរបាល ចៅក្រម ឬ រដ្ឋអាជ្ញា ក្រោយពីតុលាការបានសាកសួរហើយ ជននោះត្រូវបានដោះលែងជាបន្ទាន់ លើកលែងតែក្នុងករណី មានភស្តុតាងជាក់ស្តែងយ៉ាងធ្ងន់ច្បាស់លាស់ ហើយស៊ីសង្វាក់ ដែលត្រូវអនុវត្តតាមនីតិវិធីនៃមាត្រាទី១៣ នៃបទបញ្ញត្តិនេះ ។

មាត្រា ២០ ការឆែកឆេរក្នុងផ្ទះ

១-ក្នុងករណីបទល្មើសជាក់ស្តែង នគរបាលអាចធ្វើការឆែកឆេរ ។

២-ការឆែកឆេរទាំងនេះ ត្រូវធ្វើនៅចំពោះមុខជនជាប់សង្ស័យ និង សាក្សីពីរនាក់ហើយបើអាចធ្វើបានសាក្សីគួរយកអ្នកនៅជិតខាង ឬ អ្នកម្ចាស់ផ្ទះ ។

៣-បើមិនមែនជាបទល្មើសដែលគេទាន់ជាក់ស្តែងទេ ការរឹបអូសទាំងឡាយត្រូវមានសេចក្តីអនុញ្ញាតអំពីចៅក្រមណាមួយនៃតុលាការពាក់ព័ន្ធ ឬពីរដ្ឋអាជ្ញា។ ការឆែកឆេរទាំងនេះអាចធ្វើបានតែក្នុងចន្លោះម៉ោង ៦ ព្រឹក ទៅម៉ោង ៦ ល្ងាច ។ ហើយបើអាចធ្វើបាន ការឆែកឆេរទាំងនេះត្រូវតែធ្វើនៅចំពោះមុខសាក្សីពីរនាក់ ដែលជ្រើសយកពីក្នុងចំណោមសមាជិកគ្រួសារជនជាប់សង្ស័យ ។ ភស្តុតាងទាំងឡាយណា ដែលបានមកដោយរំលោភនឹងមាត្រានេះ មិនអាចយកជាការបានឡើយ ក្នុងពិធីកាត់សេចក្តី ។

មាត្រា ២១ កំណត់ពេលវេលា

១-គ្រប់ជនពិរុទ្ធ ទោះជាប់ឃុំក្តី ឬ មិនជាប់ឃុំក្តីត្រូវតែបានទទួលការកាត់ក្តីយ៉ាងយូរបំផុតប្រាំមួយខែក្រោយពីថ្ងៃចាប់ខ្លួន ។

២-ទីប្រឹក្សា ឬ មេធាវីត្រូវបានទទួលដំណឹង ១៥ ថ្ងៃមុនថ្ងៃនុំជម្រះកូនក្តីខ្លួន។

មាត្រា ២២ ការដោះលែង ដោយមូលហេតុខុសនីតិវិធី

១-ការមិនបានគោរពតាមនីតិវិធី ដែលចែងក្នុងមាត្រា១០ ទៅ មាត្រា ២១ នាំឱ្យដោះលែងជនជាប់ចោទ ឱ្យមានសេរីភាពជាបន្ទាន់ ប្រសិនបើការខុសឆ្គងនោះធ្វើឱ្យប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់សិទ្ធិនៃការការពារ ។ ការប្រគល់សេរីភាពជាបន្ទាន់នេះអាចធ្វើតាមសេចក្តីស្នើសុំរបស់ទីប្រឹក្សា នៃជនជាប់ចោទ ឬមន្ត្រី ដែលមានការអនុញ្ញាតនៃផ្នែករដ្ឋបាលស៊ីវិលរបស់អ៊ុនតាក់ ដល់ថ្ងៃដែលបទបញ្ញត្តិនេះបានចូលជាធរមាន ជនជាប់ឃុំឃាំង ឬ ជាប់ពន្ធនាគារទាំងអស់ត្រូវមានសំណុំរឿងសមស្របតាមលក្ខន្តិកៈ នៃបទបញ្ញត្តិនេះ សម្រាប់ត្រួតពិនិត្យជាបន្ទាន់ពីសំណាក់ចៅក្រម រដ្ឋអាជ្ញា ឬ ភ្នាក់ងារ ដែលមានការអនុញ្ញាតរបស់អ៊ុនតាក់ បើគ្មានសំណុំរឿងបែបនេះទេ ជនទាំងនោះនឹងត្រូវបានដោះលែងមានសេរីភាពតាមសេចក្តីស្នើសុំរបស់ទីប្រឹក្សា មន្ត្រីដែលមានការអនុញ្ញាត នៃផ្នែករដ្ឋបាលស៊ីវិល ផ្នែកសិទ្ធិមនុស្ស ឬផ្នែកនគរបាលស៊ីវិលរបស់អ៊ុនតាក់ចៅក្រមឬរដ្ឋអាជ្ញា។

២-ការរំលោភ ពីសំណាក់របស់ភ្នាក់ងារសាធារណៈលើសិទ្ធិបុគ្គលដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១០ ទៅមាត្រា ២១ នៃបទបញ្ញត្តិនេះនឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ៥៧ ។

មាតិកា ចឺ ពិធីកាត់ក្តី

មាត្រា ២៣ ការជំនុំជម្រះជាអសាធារណៈ

ការកាត់ក្តីទាំងអស់ត្រូវតែធ្វើជាសាធារណៈ លើកលែងតែអ្នករងគ្រោះ ឬ សិទ្ធិវន្តបុគ្គលរបស់គេស្នើសុំឱ្យជំនុំជម្រះជាអសាធារណៈហើយចៅក្រមយល់ព្រមផង ។

មាត្រា ២៤ មធ្យោបាយបង្ហាញភស្តុតាង

១-សាក្សីទាំងអស់ដែលមានឈ្មោះនៅក្នុងសំណុំរឿង រួមទាំងបុគ្គលិកនគរបាលផងត្រូវតែបាននិយាយជូនតុលាការស្តាប់ សាក្សីទាំងឡាយអាចត្រូវសួរដេញដោលពីសំណាក់ភាគីរដ្ឋប្បវេណី ឬ ទីប្រឹក្សារបស់គេ ជនជាប់ចោទ ឬ ទីប្រឹក្សារបស់គេ ហើយនិងពីសំណាក់រដ្ឋអាជ្ញា។

២-ភស្តុតាងទាំងអស់អាចលើកមកជជែកវែកញែកបាននៅពេលជំនុំជម្រះ ដោយរួមទាំងរបាយការណ៍នគរបាលផងដែលមិនអាចចាត់ទុកថាជាភស្តុតាង ដែលប្រានចោលមិនបាននោះទេ ។

៣-បណ្តាពាក្យសារភាពរបស់ជនជាប់ចោទ ទាំងឡាយដែលមិនស៊ីសង្វាក់គ្នាទៅនឹង ដើមកំណើតនៃភស្តុតាងទេនោះទោះក្នុងករណីណាក៏ដោយ មិនអាចទុកជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ផ្តន្ទាទោសបានឡើយ ។ ពាក្យសារភាពដែលបានមកពីការបង្ខិតបង្ខំតាមបែបណាមួយក៏ដោយ ត្រូវទុកជាមោឃៈ ។ ការសុំទុកជាមោឃៈត្រូវស្នើសុំទៅចៅក្រមដោយទីប្រឹក្សា របស់ជនជាប់ចោទនៅមុនពេលកាត់ក្តី ។

៤-អ្នកការពារចុងចោទអាចយកសាក្សីខ្លួន មកបង្ហាញតុលាការ ហើយអាចជូនភស្តុតាងខ្លួនទៅតុលាការ ។

៥-សាក្សីទាំងអស់ ទាំងខាងដើមចោទ ទាំងខាងចុងចោទអាចទទួលការបង្ខំឱ្យបង្ហាញខ្លួនចំពោះមុខតុលាការ តាមរយៈដីកានាំខ្លួនរបស់តុលាការ ដោយត្រូវពិន័យជាប្រាក់ពី ១០០.០០០ ទៅ១០០០.០០០ រៀល បើមិនព្រមប្រព្រឹត្តតាម ។

មាត្រា ២៥ ការសន្មត់ជាមុនថាគ្មានទោស

គ្រប់ជនដែលគេសង្ស័យ គ្រប់ជនជាប់ពិរុទ្ធ គ្រប់ជនជាប់ចោទត្រូវទទួលការសន្មត់ជាមុនថាគ្មានកំហុសជាដាច់ខាត

មាត្រា ២៦ អំពីសាលក្រម

១-គ្រប់សាលក្រមព្រហ្មទណ្ឌត្រូវប្រកាស **ក្នុងនាមប្រជាជាតិ កម្ពុជា** សាលក្រមត្រូវចង្អុលអំពើដែលចោទប្រកាន់លើជនជាប់ចោទ ចង្អុលសាក្សី ឬ ភស្តុតាង ដែលចាត់ទុកជាត្រឹមត្រូវហើយដែលមានចែងមូលហេតុច្បាស់លាស់ក្នុងការផ្តន្ទាទោស ។

២-សាលក្រមដែលមានមូលហេតុច្បាស់លាស់ ស្តីពីការផ្តន្ទាទោស និង សេចក្តីវិនិច្ឆ័យត្រូវអាននៅក្នុងពេលសវនាការ សេចក្តីចម្លងសាលក្រមមួយច្បាប់នឹងចែកជូនដល់ភាគីទាំងអស់តាមសេចក្តីសុំរបស់គេ ។

មាត្រា ២៧ ការតាំងខ្លួនជាភាគីរដ្ឋប្បវេណី

១-ជនរងគ្រោះ ឬ សិទ្ធិវន្តរបស់ជនរងគ្រោះទាំងឡាយដោយផ្ទាល់ឬតាមរយៈ ទីប្រឹក្សាអាចតាំងខ្លួនជាភាគីរដ្ឋប្បវេណី នៅពេលអង្កេតស៊ើបសួរ ឬពេលសវនាការជំនុំជម្រះ ដើម្បីទារសំណងជម្ងឺចិត្តពីអ្នកប្រព្រឹត្ត ឬដៃគូអ្នកប្រព្រឹត្តបទល្មើស និងអ្នកសមគំនិតក្នុងបទល្មើស។ ទីប្រឹក្សា របស់អ្នកទាំងនោះ មានសិទ្ធិពិនិត្យសំណុំរឿងដូចជនជាប់ចោទដែរ ។

២-ជនប្រព្រឹត្តបទល្មើស និងអ្នកសមគំនិតត្រូវទទួលខុសត្រូវរួមក្នុងការជួសជុល ឬ សងជម្ងឺចិត្តក្នុងលក្ខណៈទាំងឡាយ ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងការតម្រូវនៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍ ស្តីអំពីគោលការណ៍មូលដ្ឋាននៃយុត្តិធម៌ ទាក់ទិនទៅនឹងជនរងគ្រោះ ពីបទឧក្រិដ្ឋ និង ជនរងគ្រោះពីការរំលោភអំណាច ដែលអង្គការសហប្រជាជាតិបានអនុម័ត ។

មាត្រា ២៨ បទល្មើសក្នុងការសំដែងមតិ

១-គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវគេយាយីរំខាន ពីរឿងនយោបាយ ជំនឿសាសនា និង ពីការដែលខ្លួនជាប់ពូជសាសន៍ ឬ ជាតិពន្ធណាមួយឡើយ ។

២-ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌទាំងឡាយ ដែលមានជាធរមានសព្វថ្ងៃទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា មិនអាចយកមកសំអាងលើបទល្មើសក្នុងការសម្តែងមតិនយោបាយ ឬបទល្មើសមនោគមន៍វិជ្ជាទៀតឡើយ ហើយត្រូវទុកជានិរាករណ៍ ។

មាត្រា ២៩ ការពិនិត្យសារឡើងវិញ លើរឿងក្តីខ្លះ

ជនដែលត្រូវបានជំនុំជម្រះរួចហើយក្តី អាចដោយខ្លួនឯងឬតាមរយៈទីប្រឹក្សា ឬ មេធាវី សុំឱ្យសើរើពិនិត្យរឿងក្តីសារជាថ្មី បើសិនជាយល់ថាខ្លួនត្រូវគេផ្តន្ទាទោសក្នុងមូលដ្ឋានគំនិតមតិសេចក្តីថ្លែងការណ៍ ការដែលខ្លួនជាប់ ឬមិនជាប់ពូជសាសន៍, ជាតិពន្ធ, សាសនា, នយោបាយ និង សង្គម ។

មាត្រា ៣០ អាជ្ញាយុកាល

អាជ្ញាយុកាលសម្រាប់បទមជ្ឈឹមមានរយៈពេល ៣ ឆ្នាំ រីឯអាជ្ញាយុកាលសម្រាប់បទឧក្រិដ្ឋមានរយៈ ពេល ១០ ឆ្នាំ ។ អាជ្ញាយុកាលត្រូវចប់នៅពេលណា សកម្មភាពនីតិវិធីទាំងអស់បានសម្រេច ។

មាតិកា មួន បទឧក្រិដ្ឋ

មាត្រា ៣១ ឃាតកម្មគិតទុកជាមុន

១-ជនណាដែលសម្លាប់ ឬ ប៉ុនប៉ងសម្លាប់ជនណាម្នាក់ទៀត ក្រោយពីបានគិតទុកជាមុននូវបទឧក្រិដ្ឋរបស់ខ្លួន ឬដោយបានរៀបចំការពួនស្ទាក់ ឬដែលបានសម្លាប់ ឬប៉ុនប៉ងសម្លាប់ជនណាម្នាក់ទៀត ក្នុងពេលដែលខ្លួនប្រព្រឹត្តចោរកម្ម រំលោភសេពសន្ថវៈ ត្រូវជាប់ទោសពីបទឧក្រិដ្ឋ ធ្វើមនុស្សឃាតគិតទុកជាមុនហើយត្រូវផ្តន្ទាទោស ដាក់គុកជាបទឧក្រិដ្ឋពី ១០ ឆ្នាំ ទៅ ២០ឆ្នាំ ។

២-ការគិតទុកជាមុន គឺគម្រោងធ្វើឡើងមុនអំពើបៀតបៀនទៅលើរូបបុគ្គលណាមួយការពួនស្ទាក់ ការឃ្លាំចាំបុគ្គលណាម្នាក់ ក្នុងរយៈពេលមួយរយៈហឹង្សាទៅលើបុគ្គលនោះ

មាត្រា ៣២ អំពើមនុស្សឃាតដោយចេតនា

ជនណាដែលសម្លាប់មនុស្សដោយចេតនា ប៉ុនប៉ងសម្លាប់ជនណាម្នាក់ទៀតដោយចេតនា ដោយគ្មានស្ថានទម្ងន់ណាមួយដែលចែងក្នុងមាត្រា ៣១ ដោយបានប្រើ ឬ មិនបានប្រើអាវុធក្តី ត្រូវជាប់ទោសពីបទឧក្រិដ្ឋ ធ្វើមនុស្សឃាតដោយចេតនា ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ជាបទឧក្រិដ្ឋពី៨ ឆ្នាំ ទៅ ១៥ ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៣៣ បទរំលោភសេពសន្ថវៈ

១-ជនណាក៏ដោយដែលរំលោភសេពសន្ថវៈប៉ុនប៉ងរំលោភសេពសន្ថវៈលើជនម្នាក់ទៀត ទោះភេទដូចគ្នា ឬមិនដូចគ្នាក៏ដោយ ត្រូវមានទោសពីបទសេពសន្ថវៈ ហើយផ្តន្ទាទោសដាក់គុកជាបទឧក្រិដ្ឋពី ៥ឆ្នាំ ទៅ ១០ឆ្នាំ ។

២-បទរំលោភសេពសន្ថវៈ គឺគ្រប់អំពើបញ្ចូលអង្គជាតិ ដោយឃោឃៅ ដោយបង្ខំ ឬដោយមិនដឹងខ្លួនជាមុន។ ប្រសិនបើ ការរំលោភសេពសន្ថវៈបានត្រូវប្រព្រឹត្តឡើងដោយការគម្រាមកំហែង នឹងអាវុធទៅលើស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ លើជនមានជម្ងឺ ឬ ជនមានសតិវិបល្លាស ឬ ពិការរាងកាយ ឬ ធ្វើឡើងដោយមានអ្នកប្រព្រឹត្តពីរនាក់ ឬ ច្រើននាក់ឬដោយមានអ្នកសមគំនិត ឬបើការសេពសន្ថវៈនោះត្រូវប្រព្រឹត្តឡើង ដោយជនដែលមានអំណាចលើអ្នករងគ្រោះ ទណ្ឌកម្មដែលត្រូវអនុវត្ត គឺដាក់គុកជាបទឧក្រិដ្ឋពី ១០ឆ្នាំ ទៅ ១៥ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៣៤ ប្លន់

១-ជនណាដែលបានលួច ឬប៉ុនប៉ងនឹងលួចជនណាម្នាក់ទៀតដោយមានស្ថានទម្ងន់ទោសទាំងនេះ៖

-ការលួចធ្វើឡើងដោយអហឹង្សា មានអាវុធឬឥតអាវុធបណ្តាល ឬមិនបណ្តាលឱ្យមានរបួស

-ឬការលួចនោះធ្វើឡើងដោយមានគ្នាច្រើន ឬដោយមានគាស់ទំលុះទំលាយ ត្រូវមានទោសពីបទឧក្រិដ្ឋប្លន់ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកជាបទឧក្រិដ្ឋពី ៣ ឆ្នាំទៅ ១០ ឆ្នាំ។

២-អំពើលួចប្លន់ គឺការបន្លំយកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកដទៃក្នុងបំណងយកមកធ្វើជាកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៣៥ ការបង្ខាំងមនុស្សដោយខុសច្បាប់

ជនណាដោយគ្មានបញ្ជា ពីអាជ្ញាធរតុលាការបានចាប់ខ្លួន ឬ ឃុំខ្លួន ឬបង្ខាំងខ្លួនមនុស្សណាក៏ដោយត្រូវមានទោសដាក់គុកជាបទឧក្រិដ្ឋ ១០ ឆ្នាំ បើការបង្ខាំងខ្លួន ឬ ការឃុំខ្លួននោះមានរយៈពេលលើសពី ១ខែ

-ដាក់គុកពី ៣ ឆ្នាំ ទៅ ៥ ឆ្នាំ បើការបង្ខាំងខ្លួន ឬ ការឃុំខ្លួននោះមានរយៈតិចជាង ១ ខែ ។

មាត្រា ៣៦ ក្រុមជនប្រដាប់អាវុធ

គ្រប់ជនដែលបានចូលរួមសមាគមមួយ ដែលមានការចាត់តាំងក្នុងការព្រមព្រៀងគ្នាមួយដោយមានសម្ភារៈ នៃហេតុមួយ ឬច្រើនដើម្បីនឹងរៀបចំការប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈឹមមួយ ឬច្រើន ប្រឆាំងនឹងមនុស្ស ឬ ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងឡាយត្រូវផ្តន្ទាទោសជាបទឧក្រិដ្ឋពី ៣ ឆ្នាំ ទៅ ១៥ ឆ្នាំ។

មាត្រា ៣៧ ការគៃបំបាត់ធ្វើឡើងដោយអ្នករដ្ឋការ

១-ជនជាតំណាងជាប់ឆ្នោត អ្នករដ្ឋការស៊ីវិល និងយោធាទាំងអស់គ្រប់ភ្នាក់ងារផ្លូវការរបស់ភាគីណាមួយ នៃកម្ពុជាទាំង៤ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស គ្រប់អ្នកទទួលខុសត្រូវខាងនយោបាយ ដែលក្នុងក្របខ័ណ្ឌមុខងារខ្លួន ឬ ក្នុងឪកាសបំពេញមុខងារនេះ បានយកធ្វើជាទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់ខ្លួន លក់ ជួល គៃបំបាត់ជាប្រយោជន៍ខ្លួន ឬ ជាប្រយោជន៍តតីយជនណាមួយនូវសម្បត្តិទ្រព្យ សេវាកម្មប្រាក់កាសបុគ្គលិក, ផលប្រយោជន៍, ឯកសារ សេចក្តីអនុញ្ញាតិ ឬមុខងារដែលជារបស់សមូហភាពណាមួយធ្វើជាកម្មសិទ្ធិ ឬជាសិទ្ធិអាស្រ័យផលត្រូវមានទោស ពីបទឧក្រិដ្ឋគៃបំបាត់សម្បត្តិសាធារណៈ ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពីបទឧក្រិដ្ឋពី ៣ឆ្នាំ ទៅ ១០ឆ្នាំ ។

២-ជនណាដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសខាងលើនោះ នឹងអាចត្រូវតុលាការដកហូតមុខងារចេញពីអាណត្តិ នៃការជ្រើសតាំងរបស់ខ្លួនហើយ ម៉្យាងទៀតនឹងអាចត្រូវហាមឃាត់មិនឱ្យឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត ឬ មិនឱ្យកាន់មុខតំណែង ដែលមានការទទួលខុសត្រូវណាមួយ ក្នុងរដ្ឋបាលសាធារណៈក្នុងរយៈពេល ២ឆ្នាំ ក្រោយពីបានរងទោសរបស់ខ្លួនរួចហើយ ។

មាត្រា ៣៨ ការស៊ីសំណូក

១-ដោយមិនគិតដល់ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យ គ្រប់អ្នករដ្ឋបាលស៊ីវិល ឬ យោធា គ្រប់ភ្នាក់ងារផ្លូវការរបស់ភាគីណាមួយក្នុងចំណោមភាគីទាំងបួននៃកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស គ្រប់អ្នកទទួលខុសត្រូវនយោបាយដែលស្នើសុំ ឬប៉ុនប៉ងនឹងស្នើសុំ ឬ ទទួល ឬប៉ុនប៉ងនឹងទទួល ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃមុខងាររបស់

ខ្លួន ឬ ក្នុងឱកាសបំពេញការងារ នូវទ្រព្យសម្បត្តិ សេវា កម្ម ប្រាក់កាស បុគ្គល មុខងារ ឯកសារ សេចក្តីអនុញ្ញាតិ ផលប្រយោជន៍អ្វីមួយជាថ្នូរ នៃរបស់ណាមួយក្នុងចំណោមរបស់ទាំងនេះ គឺបានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ស៊ីសំណូកអកម្ម ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកជាបទឧក្រិដ្ឋពី ៣ ឆ្នាំ ទៅ ៧ ឆ្នាំ ។

២-ជនដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសខាងលើនោះ នឹងអាចត្រូវតុលាការដកហូតមុខងារចេញពីអាណត្តិ នៃការជ្រើសតាំងរបស់ខ្លួនហើយម្យ៉ាងទៀត នឹងអាចហាមឃាត់មិនឱ្យឈរឈ្មោះក្នុងអាណត្តិ នៃការបោះឆ្នោត ឬ មិនឱ្យកាន់មុខតំណែង ដែលមានការទទួលខុសត្រូវណាមួយក្នុងរដ្ឋបាលសាធារណៈក្នុងរយៈពេល ២ឆ្នាំ ក្រោយពីបានរងទោសរបស់ខ្លួនរួចហើយ ។

៣-ម្យ៉ាងទៀត ជនប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋនោះនឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសពិន័យប្រាក់ស្មើនឹងពីរដងនៃតម្លៃទ្រព្យសម្បត្តិ ឬ ទឹកប្រាក់ ដែលបានគៃបំបាត់ដោយបន្លំនោះ ។

មាត្រា ៣៩ ជំនួញគ្រឿងញៀនខុសច្បាប់

១-លើកលែងតែមានបទបញ្ញត្តិផ្ទៃក្នុង មូលហេតុសុខភាពសាធារណៈ ដោយមានការយល់ព្រមពីមន្ទីរសុខាភិបាលសាធារណៈ នៃរចនាសម្ព័ន្ធនីមួយៗ ដែលមានសព្វថ្ងៃការផលិត ការដឹកជញ្ជូន ការនាំចេញ ការរក្សាទុក ការផ្ទេរសម្បត្តិឱ្យ ការទទួលយក និង ការប្រើប្រាស់រុក្ខជាតិមានជាតិពុល គ្រឿងញៀនស្រវឹង ដែលមានរាយនាមនៅក្នុងកំណត់អនុសញ្ញាសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងជំនួញគ្រឿងញៀនខុសច្បាប់ និងគ្រឿងញៀនស្រវឹង ចុះថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៨៨,ថ្ងៃទី២៧ ខែមិនា ឆ្នាំ១៩៧២,ថ្ងៃទី២១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧១ និងថ្ងៃទី៣០ ខែមិនា ឆ្នាំ១៩៦១ ត្រូវហាមឃាត់នៅក្នុងទឹកដីកម្ពុជាទាំងមូល ។

២-ជនដែលប្រព្រឹត្តបទល្មើសនឹងមាត្រានេះ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកបង្ខំឲ្យធ្វើការពី ៥ឆ្នាំ ទៅ១៥ឆ្នាំ ម្យ៉ាងទៀតសារជាតិហាមឃាត់ទាំងអស់ត្រូវរឹបអូស ហើយតុលាការបញ្ជាឲ្យបំផ្លាញចោលក្រោយពីបានធ្វើវិភាគហើយ ។

មាតិកា ប្រាំ បទល្មើសមជ្ឈឹម

មាត្រា ៤០ អំពើមនុស្សឃាតដោយអចេតនា

ជនណាដោយខ្វះការប្រុងប្រយ័ត្ន ដោយការធ្វេសប្រហែសដោយមិនប្រយ័ត្ន ឬ ដោយមិនគោរពទៅតាមបទបញ្ជាធ្វើឱ្យស្លាប់ជនម្នាក់ទៀតដោយគ្មានចេតនា ត្រូវមានទោសពីបទ មជ្ឈឹមធ្វើ មនុស្សឃាតដោយអចេតនា ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ឆ្នាំ ទៅ ៣ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៤១ អំពើបង្ករបួសដោយចេតនា

ជនណាវាយតប់បណ្តាលឱ្យមានរបួស ដែលនាំឱ្យមានពិការជាអចិន្ត្រៃយ៍ ឬ ពិការបណ្តោះអាសន្ន ក្នុងរយៈពេលលើសពី ៦ខែ ដោយចេតនាត្រូវមានទោស ពីបទ បង្ករបួសដោយចេតនា ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ ឆ្នាំ ទៅ ៥ ឆ្នាំ។

-បើពិការភាពបណ្តោះអាសន្នតិចជាង ៦ខែ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកជននោះពី ៦ខែ ដល់ ២ឆ្នាំ។

-បើគ្មានពិការភាពទេ ទោសដែលត្រូវកំណត់ផ្តន្ទាដាក់គុកពី ២ ខែ ទៅ ១ឆ្នាំ ។

-បើការវាយតប់នោះធ្វើឡើង ដោយប្រើអាវុធប្រភេទណាមួយកម្រិតទោសត្រូវទ្វេមួយជាពីរ ។

មាត្រា ៤២ អំពើបៀតបៀនដល់កេរ្តិ៍ខ្មាស់

១-ជនណាដែលបៀតបៀនដល់កេរ្តិ៍ខ្មាស់ នៃជនណាម្នាក់ទៀត ដែលមានភេទដូចគ្នា ឬ មិនដូចគ្នា ដោយប្រព្រឹត្តទៅលើជននោះតាមការស្ទាបអង្អែល ឬ អំពើផ្សេងទៀតទាក់ទងនឹងរឿងភេទ ប៉ុន្តែពុំបានដល់ទីជម្រៅត្រូវមានទោសពីបទបៀតបៀនដល់កេរ្តិ៍ខ្មាស់ ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ឆ្នាំ ទៅ ៣ឆ្នាំ ។

២-បើការបៀតបៀនដល់កេរ្តិ៍ខ្មាស់នោះ ធ្វើឡើងដោយការបន្លំ ដោយអំពើហឹង្សាដោយការគម្រាមកំហែង បើអ្នករងគ្រោះមានអាយុតិចជាង ១៦ឆ្នាំ ឬ អ្នកប្រព្រឹត្តអំពើនោះជាអ្នកមានអំណាចលើជនរងគ្រោះកម្រិតផ្តន្ទាទោស ត្រូវទ្វេមួយជាពីរ ។

៣-នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ២ឆ្នាំ ទៅ ៦ឆ្នាំ ដែរចំពោះជនណាដែលបានល្បួងអូសទាញ ឬបង្វែងគំនិតអនីតិជន

ដើម្បីធ្វើពេស្យាចារ ឬធ្វើអាជីវកម្មពេស្យាចារ លើអនីតិជន ទោះបីមានការព្រមព្រៀងក៏ដោយ ។

មាត្រា ៤៣ អំពើចោរកម្ម

គ្រប់ជនដែលលួច ឬប៉ុនប៉ងលួចទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រូបវ័ន្តបុគ្គល នីតិបុគ្គលដោយពុំមានស្ថានទម្ងន់ទោសដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៣៤ ត្រូវមានទោសពីបទ លួច ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ៦ខែ ទៅ ៥ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៤៤ បទល្មើសទាក់ទងនឹងសម្បត្តិវប្បធម៌

១-គ្រប់ជនដែលលួច ឬប៉ុនប៉ងលួចទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌ដែលជារបស់រដ្ឋឬរបស់ឯកជនជារូបវ័ន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល ហើយសម្បត្តិវប្បធម៌នោះចូលជាបេតិកភ័ណ្ឌកម្ពុជា ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ៦ខែ ទៅ ១០ឆ្នាំ ។

ជនណាដែលនាំចេញ ឬ ប៉ុនប៉ងនឹងនាំចេញ ឬផ្ទេរកម្មសិទ្ធិសម្បត្តិវប្បធម៌ ដោយខុសច្បាប់ ត្រូវមានទោសដូចគ្នា ។

២-តាមគោលបំណងនៃបទបញ្ញត្តិនេះ សម្បត្តិវប្បធម៌គឺសម្បត្តិទាំងឡាយ ដែលកំណត់ដោយអនុសញ្ញារបស់អ៊ុយណេស្កូ ស្តីអំពីវិធានការ ដែលត្រូវចាត់ ដើម្បីហាមឃាត់និងរារាំងការនាំចូល ការនាំចេញ និង ការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ សម្បត្តិវប្បធម៌ ដោយខុសច្បាប់ ចុះថ្ងៃទី ១៤ វិច្ឆិកា ១៩៧០ ដែលប្រទេសកម្ពុជាបានឱ្យសច្ចានុម័តនៅថ្ងៃទី ២៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៧២ ដែលសន្មត់ថាជាបេតិកភ័ណ្ឌជាតិ កម្ពុជា គឺសម្បត្តិវប្បធម៌ ទាំងអស់ដែលមិនបានទទួលការអនុញ្ញាតិពីក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់អង្គការចាត់តាំង ដើម្បីគោលបំណងនេះ ដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់ នេះឱ្យផ្ទេរ ឬនាំចេញ ។

៣-ការធ្វើឱ្យខូចគុណភាពដោយចេតនា នូវសម្បត្តិវប្បធម៌ដែលជាបេតិកភ័ណ្ឌជាតិកម្ពុជា ដោយការរុករកគ្មានការអនុញ្ញាត ឬ ដោយលួចលាក់ ដោយអំពើបំផ្លិចបំផ្លាញ ឬដោយមធ្យោបាយផ្សេងទៀត នឹងត្រូវមានទោសដូចគ្នា ។

មាត្រា ៤៥ អំពើឆបោក

ជនណាដែលធ្វើឱ្យគេឱ្យមកខ្លួន ឬប៉ុនប៉ងធ្វើឱ្យគេឱ្យមកខ្លួននូវទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់ ឬមួយចំណែកនៃទ្រព្យសម្បត្តិ របស់រូបវ័ន្តបុគ្គល ឬ នីតិបុគ្គល ដោយប្រើល្បិចបន្លំ ឬក្លែងឈ្មោះ ឬក្លែងគុណភាព ដើម្បីបញ្ចុះបញ្ចូលជនរងគ្រោះឱ្យជឿតាមអំណាចក្នុងការស្រម័យ ឬ ដោយធ្វើឱ្យជនរងគ្រោះខ្លាច ឬ សង្ឃឹម លើព្រឹត្តិការណ៍ អ្វីមួយត្រូវមានទោសមជ្ឈឹមពីបទឆបោក ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ ឆ្នាំ ទៅ ៥ ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៤៦ ការរំលោភលើសេចក្តីទុកចិត្ត

ជនណាដែលគេបន្លំ ឬបំបាត់ឲ្យខូចប្រយោជន៍ដល់ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ម្ចាស់ទីកន្លែងអ្នកកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិ នូវប្រាក់កាស ទំនិញ ឬគ្រប់ឯកសារដែលមាន ឬ ដែលចែងអំពីកាតព្វកិច្ច ឬការដោះបន្ទុក ដែលគេប្រគល់ឱ្យមកខ្លួនក្នុងលក្ខណៈជាការជួល ការតម្កល់ទុកជាអាណត្តិ ជាការឱ្យខ្ចីប្រើ ឬ ដើម្បីការងារមានបៀវត្ស ឬ គ្មានបៀវត្សដែលត្រូវប្រគល់ឱ្យគេវិញ ឬធ្វើជាតំណាង ឬ សម្រាប់ប្រើប្រាស់ ឬជាមុខការមានកំណត់ ត្រូវមានទោសមជ្ឈឹមពីបទរំលោភសេចក្តីទុកចិត្ត ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី១ឆ្នាំ ទៅ៥ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៤៧ អំពើក្លែងត្រា ក្រដាស់ប្រាក់ ធនប័ត្រ សាធារណៈ និង ដែកបោះ តែមប្រៃ និង ម៉ាក សញ្ញា ផ្សេងៗ

១-ជនណា ដែលបានក្លែងត្រារបស់រចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលដែលមាន សព្វថ្ងៃ ឬ ប្រើប្រាស់ត្រាក្លែងក្លាយទាំងនោះ ។

២-ជនណាដែលក្លែង ឬបន្លំក្រដាស់ប្រាក់ តែមប្រៃសណីយ៍ និមិត្តសញ្ញា ធនប័ត្រ ភាគហ៊ុន កាតព្វកិច្ច ឬ រូបីយវត្ថុ ដែលប្រើប្រាស់បានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា លិខិតឆ្លងដែន អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ រចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលដែលមានសព្វថ្ងៃ ឬដែលប្រើប្រាស់ ឬ បាននាំយករបស់ទាំងនោះ ចូលមកក្នុងដែនដីនៃប្រទេសកម្ពុជា

៣-ជនណាដែលបានក្លែងឬបន្លំក្រដាស់ប្រាក់ តែមប្រៃ- សនីយ៍ និមិត្តសញ្ញា, ធនប័ត្រ, ភាគហ៊ុន, សញ្ញាប័ណ្ណ ឬ រូបីយវត្ថុ ដែលប្រើប្រាស់បានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នៅប្រទេសក្រៅ, លិខិតឆ្លងដែន ឬអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណនៃប្រទេសក្រៅណាមួយ ឬដែលបានប្រើប្រាស់ ឬបាននាំយករបស់ទាំងនោះចូលមកក្នុងដែនដី នៃប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវមានទោស មជ្ឈឹមពីបទក្លែងបន្លំ ហើយផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ៥ឆ្នាំ ទៅ ១៥ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៤៨ អំពើក្លែងកម្មសិទ្ធិបញ្ញា

១-ការបោះពុម្ពផ្សាយ គ្រប់ជំពូក នូវអត្ថបទសសេរការតែងបទភ្លេង, គំនូរ, វិចិត្រកម្ម, ខ្សែភាពយន្ត, រូបថត ឬផលិតកម្មបោះពុម្ព ចម្លាក់ផ្សេងៗទាំងអស់ដោយរំលោភសិទ្ធិនៃបញ្ញារបស់អ្នកនិពន្ធ គឺជាការក្លែងបន្លំ ។

២-គ្រប់ការនាំចូល ឬនាំចេញ គ្រប់ផលិតកម្មចម្លងការសម្តែង ឬការផ្សាយផលិតកម្មចម្លង នៃស្នាដៃខាងផ្លូវគំនិតដោយរំលោភសិទ្ធិអ្នកនិពន្ធ គឺជាក្លែងបន្លំមួយដែរ ។

៣-សិទ្ធិរបស់អ្នកនិពន្ធដែលបទបញ្ញត្តិនេះយោងដល់ គឺសិទ្ធិ ដែលការពារដោយអនុសញ្ញាក្រុងប៊ែន ចុះ ថ្ងៃទី៩ កញ្ញា ១៨៨៦ ពិនិត្យឡើង វិញនៅទីក្រុងប៉ារីស ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧១ និងដោយកាតិកាសញ្ញា ស្តីពីសិទ្ធិបញ្ញាជាសកល ចុះហត្ថលេខានៅទីក្រុងហ្សឺណែវ នាថ្ងៃទី៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៥២ ពិនិត្យឡើងវិញនៅទីក្រុងប៉ារីស នាថ្ងៃទី២៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧១ ។

មាត្រា ៤៩ ការក្លែងបន្លំអក្សរក្នុងឯកសារសាធារណៈ

គ្រប់ជនជ្រើសតាំងដោយការបោះឆ្នោត គ្រប់អ្នករដ្ឋការស៊ីវិល ឬយោធា គ្រប់ភ្នាក់ងារផ្លូវការ របស់ភាគីណាមួយក្នុងបណ្តាភាគីខ្មែរទាំងបួន នៃកិច្ចព្រមព្រៀងក្រុងប៉ារីសឬរបស់គ្រប់គណៈបក្សនយោបាយ ដែលបានចុះក្នុងអ្នកទទួលខុសត្រូវរបស់ភាគីណាមួយ ក្នុងបណ្តាភាគីខ្មែរទាំងបួននៃកិច្ចព្រមព្រៀងក្រុងប៉ារីស ឬ របស់គ្រប់គណៈបក្សនយោបាយ ដែលបានចុះក្នុងបញ្ជីដែលក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនបានប្រព្រឹត្តបទក្លែង ដោយក្លែង ហត្ថលេខា ឬដោយលួចកែលិខិតផ្លូវការ កែអក្សរ ឬកែហត្ថលេខា ដោយសន្មត់ជនម្នាក់ថាជាជនម្នាក់ទៀតដោយធ្វើអក្សរ ឬសិកបញ្ចូលអក្សរលើបញ្ជី ឬលិខិតសាធារណៈធារណៈទាំងនោះ អ្នកណាដែលបានប្រើប្រាស់ដោយដឹង ខ្លួននូវរបស់ក្លែងបន្លំអស់ទាំងនេះ នឹងត្រូវមានទោសឧក្រិដ្ឋបទក្លែងលិខិតសាធារណៈហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសពី៥ឆ្នាំទៅ១៥ឆ្នាំ។

មាត្រា ៥០ ការក្លែងលិខិតឯកជន លិខិតពាណិជ្ជកម្ម ឬ លិខិតធនាគារ

១-ជនណាបានប្រព្រឹត្ត ឬ ប៉ុនប៉ងនឹងប្រព្រឹត្តការក្លែងលិខិតឯកជន លិខិតពាណិជ្ជកម្ម លិខិតធនាគារ តាម មធ្យោបាយណាមួយនៃ មធ្យោបាយដែលបានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៤៩ នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ឆ្នាំ ទៅ ៥ឆ្នាំ ហើយត្រូវពិន័យជាប្រាក់ពី ១.០០០.០០០ រៀល ទៅ ១០.០០០.០០០ រៀល ។

២-ជនណាដែលបានប្រើប្រាស់ ដោយដឹងខ្លួននូវលិខិតឯកជនក្លែងលិខិតពាណិជ្ជកម្មក្លែង និងលិខិតធនាគារ ក្លែង នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសដូចគ្នា ។

មាត្រា ៥១ អំពើទទួលផលចោរកម្ម

ជនណាដែលទទួល ឬទិញទ្រព្យសម្បត្តិដែលខ្លួនបានដឹងថាទ្រព្យសម្បត្តិនោះបានមកអំពីអំពើចោរកម្ម ពីការឆបោក ឬមកអំពីបទមជ្ឈឹម ឬបទឧក្រិដ្ឋណាមួយត្រូវមានទោសមជ្ឈឹមពីបទទទួលផលចោរកម្ម ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ឆ្នាំ ទៅ ៥ឆ្នាំ ។ អំពើទទួលផលចោរកម្មជាបទល្មើសមិនចេះរលត់ ដែលអាយុកាលឈប់ចោទប្រកាន់ អាជ្ញាយុកាលរបស់វាចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃណាដែលការទទួលផលចោរកម្មនេះបានចប់ ។

មាត្រា ៥២ ការធ្វើឱ្យខូចខាតដោយចេតនា

ជនណាដែលធ្វើឱ្យខូចខាត ឬប៉ុនប៉ងធ្វើឱ្យខូចខាតដោយចេតនាបនូវសម្បត្តិអ្នកដទៃ ត្រូវមានទោសមជ្ឈឹមពីបទធ្វើឱ្យខូចខាតដោយចេតនា ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី១ឆ្នាំទៅ៣ឆ្នាំ។ បើការខូចខាតនោះមានលក្ខណៈស្រាល ឬ ទ្រព្យនោះមានតម្លៃតិចតួចទោសដាក់គុកត្រូវបញ្ចុះមកត្រឹម ២ខែ ទៅ ១ឆ្នាំ ការធ្វើឱ្យខូចខាតសម្បត្តិវប្បធម៌ ដែលជាបេតិកភ័ណ្ឌជាតិកម្ពុជាត្រូវមានទោសតាមមាត្រា ៤៤ ។

មាត្រា ៥៣ អំពើបង្កអគ្គិភ័យដោយចតនា

១-ជនណាដែលធ្វើឱ្យខូចខាត ឬប៉ុនប៉ងធ្វើឱ្យខូចខាតដោយចេតនា នូវទ្រព្យសម្បត្តិអ្នកដទៃ ដោយបង្កអគ្គីភ័យ ឬ ដោយប្រើជាតិផ្ទុះត្រូវមានទោសបទមជ្ឈឹមបទបង្កអគ្គី

ភ័យដោយចេតនា ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ ឆ្នាំ ទៅ ៣ឆ្នាំ ។

២-បើទ្រព្យដែលភ្លើងឆេះនោះ ជាទ្រព្យដែលមានមនុស្ស អាស្រ័យនៅពី១នាក់ទៅច្រើននាក់ កម្រិតកំណត់ទណ្ឌកម្ម នឹងត្រូវទ្វេមួយជាពីរ ។

មាត្រា ៥៤ ការកាន់អាវុធ ឬដឹកជញ្ជូនអាវុធ ដែលហាមឃាត់

១-ជនដែលកាន់ ឬ ដឹកជញ្ជូនកាំភ្លើង, គ្រឿងផ្ទុះ ឬអាវុធ យុទ្ធភ័ណ្ឌ ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតតាមល័ក្ខខណ្ឌកំណត់ តាមការណែនាំរបស់អ៊ុនតាក់ ស្តីអំពីការរក្សាទុកនិងការ កាន់កាប់អាវុធ ត្រូវមានទោសពីបទកាន់អាវុធ ឬ ដឹកជញ្ជូន អាវុ ហាមឃាត់ដោយខុសច្បាប់ ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ គុកពី ៦ខែ ទៅ ៣ឆ្នាំ ។

២-គ្រប់ជនគ្មានឯកសណ្ឋានប្រដាប់អាវុធ ត្រូវមានលទ្ធ ភាពបង្ហាញដល់អាជ្ញាធរ ដែលត្រួតពិនិត្យទាំងអស់ជាអាទិ៍ គឺភ្នាក់ងារអ៊ុនតាក់ នូវលិខិតអនុញ្ញាតឱ្យកាន់អាវុធរបស់ ខ្លួន ។ បើគ្មានលិខិតអនុញ្ញាតទេ អាវុធនោះត្រូវរឹបអូស និង បំផ្លាញ ចោលភ្លាមហើយរបាយការណ៍មួយដែលមានតម្លៃ ដូចកំណត់ហេតុ ត្រូវសសេរជូនដល់អាជ្ញាធរ តុលាការមាន សមត្ថកិច្ច ។

មាត្រា ៥៥ ការកៀបសង្កត់លើសាក្សី

ជនដែលគម្រាមកំហែង សំឡុត ធ្វើការកៀបសង្កត់លើ សាក្សីណាមួយ ក្នុងនីតិវិធីតុលាការ ត្រូវមានទោសមជ្ឈិមពី បទសំឡុត ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ ទៅ ២ ។

មាត្រា ៥៦ សក្ខីភាពក្លែងក្លាយ

ជនដែលបានបង្ហាញនូវសក្ខីភាពក្លែងក្លាយ ក្នុងនីតិវិធី តុលាការ ដោយបង្ហាញនូវហេតុផល ដែលខ្លួនដឹងថាភាន់ ច្រឡំ ឬ មិនពិតហើយដែលក្រោយមកតុលាការទទួល ស្គាល់ថាដូច្នោះ មែនត្រូវមានទោសពីបទធ្វើសក្ខីភាពក្លែង ក្លាយហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសពីបទសក្ខីភាពក្លែងក្លាយ ហើយ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ ទៅ ២ ។

មាត្រា ៥៧ អំពើរំលោភលើសិទ្ធិបុគ្គល

គ្រប់ភ្នាក់ងារសាធារណៈ រួមទាំងភ្នាក់ងារនគរបាលនិង យោធិន ដែលរំលោភដោយមិនរួញរាទៅលើសិទ្ធិ បូរណភាពបុគ្គល និងភាពមិនអាចរំលោភបាននៃលំនៅ ដ្ឋាន ដែលត្រូវបានការពារដោយបទបញ្ញត្តិនេះនឹងត្រូវ ផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ ទៅ ៥ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៥៨ អំពើសូកប៉ាន់

ជនណាដែលស្តូក ប៉ុនប៉ងសូ គ្រប់តំណាងជាប់ឆ្នោតគ្រប់ អ្នករដ្ឋការស៊ីវិល និងយោធា គ្រប់ភ្នាក់ងារផ្លូវការរបស់ភាគី ណាមួយ ក្នុងចំណោមភាគីខ្មែរទាំងបួន នៃកិច្ចព្រមព្រៀង ប៉ារីស ឬគ្រប់គណបក្សនយោបាយ ដែលបានចុះឈ្មោះ ក្នុងបញ្ជី ក្នុងក្របខ័ណ្ឌមុខងាររបស់ខ្លួន ក្នុងឱកាសបំពេញ មុខងារអស់ទាំងនេះ ដោយសន្យាប្រគល់ដល់អ្នកទាំងនោះ នូវទ្រព្យសម្បត្តិ សេវាកម្ម ប្រាក់ បុគ្គលិក មុខងារ ឯកសារ សេចក្តីអនុញ្ញាត ឬកម្រៃអ្វីមួយជាថ្នូរ ដើម្បីឱ្យបានរបស់ ណាមួយក្នុងចំណោមរបស់ទាំងនោះ គឺជាការប្រព្រឹត្តបទម ជ្ឈឹម សូកប៉ាន់ សកម្ម ហើយត្រូវមានទោសជាប់គុកពី ១ឆ្នាំ ទៅ ៣ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៥៩ ការញុះញង់ឱ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ដោយបានសម្រេចផល

នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសពីបទសមគំនិត ក្នុងអំពើដែលចាត់ថាជា បទឧក្រិដ្ឋតាមបទបញ្ញត្តិនេះ ជនទាំងឡាយណាដែលតាម រយៈសន្ទរកថា តាមសម្រែក ឬ ការគម្រាកំហែងបន្ទរឡើង ក្នុងកន្លែងនានាឬ ក្នុងទីប្រជុំជនសាធារណៈតាមការស សេរ, ការបោះពុម្ព គំនូរ, ចម្លាក់, វិចិត្រកម្ម, និម្មិតរូប, រូប ភាព ឬគ្រប់ការគាំទ្រនៃការសរសេរ សម្តី ឬរូបភាពដែល ដាក់លក់ ឬដាក់តាំងនៅកន្លែងនានា ឬ ក្នុងទីប្រជុំជនសា ធារណៈ តាមផ្ទាំងបដា ឬ ប័ណ្ណ ប្រកាសដែលតាំងឱ្យសា ធារណៈជនឃើញ មធ្យោបាយទំនាក់ទំនងសោតទស្សនៈ បានបង្កដោយផ្ទាល់ ឱ្យមនុស្សម្នាក់ឬច្រើននាក់ប្រព្រឹត្ត អំពើដូចពោលខាងលើនេះ បើការញុះញង់នោះបាន សម្រេចផល ។

លក្ខន្តិកៈនេះអាចអនុវត្តបានដែរ កាលណាការញុះញង់ នោះបានផលត្រឹមតែការប៉ុនប៉ង ប្រព្រឹត្តអំពើឧក្រិដ្ឋ ប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា ៦០ ការញុះញង់ឱ្យប្រព្រឹត្តបទល្មើសឧក្រិដ្ឋ និងមជ្ឈឹមដោយពុំបានសម្រេចផល

ជនណា តាមមធ្យោបាយណាមួយដូចមានរៀបរាប់ក្នុងមាត្រាខាងលើនេះ ដែលបានញុះញង់ដោយផ្ទាល់ឱ្យមានបទឧក្រិដ្ឋ មជ្ឈឹមណាមួយដែលមានចែងក្នុងបទបញ្ញត្តិនេះ នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ឆ្នាំ ទៅ ៥ឆ្នាំ ក្នុងករណីណាដែលការញុះញង់នោះពុំបានសម្រេចផល ។

មាត្រា ៦១ ការញុះញង់ឱ្យមានការរើសអើង

១-ជនណា តាមមធ្យោបាយណាមួយដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៥៩ ដែលបានញុះញង់ឲ្យមានភាពសម្អប់ជាតិ ពូជសាសន៍ ឬសាសនាដែលជាការញុះញង់ឱ្យមានការរើសអើង អរិភាព ឬ ហឹង្សា នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ខែ ទៅ ១ឆ្នាំ ហើយត្រូវពិន័យជាប្រាក់ពី ១.០០០.០០០ រៀល ទៅ ១០.០០០.០០០ រៀល ឬ ផ្តន្ទាទោសណាមួយ នៃទោស ទាំងពីរនេះក៏បាន ។

២-ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងករណីដែលមានការផ្តន្ទាទោសអំពី អំពើណាមួយ ដែលមានចែងក្នុងកថាខ័ណ្ឌខាងលើតុលាការអាចបញ្ជាឱ្យបិទផ្សាយសេចក្តី សម្រេចរបស់ខ្លួននៅទីកន្លែងទាំងឡាយ ដែលតុលាការនឹងបញ្ជាក់ដោយឱ្យជនជាប់ទោសទទួលបន្ទុកចេញសោហ៊ុយ ហើយតុលាការអាចចុះផ្សាយសាលក្រមនេះ ក្នុងសារព័ត៌មានមួយដោយឱ្យជនជាប់ទោសទទួលបន្ទុក ចេញសោហ៊ុយរហូតដល់កម្រិតច្រើនបំផុត ១០.០០០.០០០រៀល បណ្តឹងអាជ្ញាដែលទាក់ទងនឹងបទមជ្ឈឹម ដែលមានចែងក្នុងមាត្រានេះអាចធ្វើឡើងបានតាមរយៈគ្រប់សមាគម ដែលតាំងឡើងតាមវិធានដែលកំណត់ ដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់ដោយដាក់ពាក្យបណ្តឹងជាភាគីរដ្ឋប្បវេណីជូនរដ្ឋអាជ្ញាមានសមត្ថកិច្ច ។

៣-ក្នុងករណីណាក៏ដោយ និយោជក អ្នកបោះពុម្ពក្រុមហ៊ុនបោះពុម្ពផ្សាយ ឬ ក្រុមហ៊ុនផ្សព្វផ្សាយត្រូវទទួលខុសត្រូវរួមក្នុងការសងជម្ងឺចិត្តផ្សេងៗ ដែលអាចនឹងត្រូវផ្តល់ឱ្យជនរងគ្រោះម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ ។

មាត្រា ៦២ ការផ្សាយព័ត៌មានមិនពិត

ពេលណាមានការចុះផ្សាយ ការផ្សព្វផ្សាយឬការផ្សាយបន្តតាមមធ្យោបាយណាក៏ដោយ នូវព័ត៌មានមិនពិត ព័ត៌មានប្រឌិត ព័ត៌មានក្លែងក្លាយ ឬដោយកុហកទំលាក់កំហុសដោយអសុទ្ធចិត្ត ទៅលើជនទីបីក្នុងបំណងបំផ្លិចបំផ្លាញ ធ្វើឱ្យកើតកោលាហលដល់សន្តិសុខសាធារណៈឬអាចបណ្តាល ឱ្យកើតកោលាហលដល់សន្តិសុខសាធារណៈនាយក ឬអ្នកទទួលខុសត្រូវផ្សេងទៀត នៃការផ្សាយ ឬអ្នកទទួលខុសត្រូវលើមធ្យោបាយគមនាគមន៍ ឯទៀតដែលពាក់ព័ន្ធ ដែលបានសម្រេចចុះផ្សាយ ផ្សព្វផ្សាយឬផ្សាយបន្តព័ត៌មានទាំងនោះ នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ៦ខែទៅ ៣ឆ្នាំ ហើយត្រូវពិន័យជាប្រាក់ពី ១,០០០,០០០ រៀលល ទៅ ១០,០០០,០០០ រៀល ឬផ្តន្ទាទោសណាមួយ នៃទោសទាំងពីរនេះក៏បាន ។

មាត្រា ៦៣ ការបរិហារកេរ្តិ៍ និងការជេរប្រមាថ

១-គ្រប់ការពោលអះអាង ឬ គ្រប់ការទំលាក់កំហុស ដោយអសុទ្ធចិត្ត នូវអំពើជាកំណត់ណាមួយដែលប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយស ឬកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់បុគ្គលឯកជនអំពើដែលនាំឱ្យកើតសៅហ្មងដល់ជននោះ គឺចាត់ជាការបរិហាកេរ្តិ៍ ។ ការផ្សាយដោយផ្ទាល់ ឬផ្សាយបន្តនូវការពោលអះអាងនោះ ឬការទម្លាក់កំហុសនោះ ត្រូវមានទោសទោះបីសំដៅទៅលើជនណាមួយដោយមិនចេញឈ្មោះ ជាក់លាក់ណាក៏ដោយ ប៉ុន្តែភិនភាគបានបញ្ជាក់ច្បាស់តាមន័យសុទ្ធរកថា. តាមសម្រែក ឬ តាមការគម្រាមកំហែង តាមការសសេរ ការបោះពុម្ព គំនូរ តាមផ្ទាំងបដា ឬប័ណ្ណប្រកាស តាមការផ្សាយសោតទស្សនៈដែលជាប់ចោទ គ្រប់ការពោលអះអាង ការទំលាក់កំហុស ដែលអ្នកនិពន្ធ អ្នកសារព័ត៌មាន អ្នកទទួលខុសត្រូវខាងការផ្សាយ អ្នកទទួលខុសត្រូវខាងបោះពុម្ពផ្សាយ នាយកកម្មវិធី ដែលដឹងថាមិនពិតហើយនៅតែផ្សាយ បោះពុម្ពផ្សាយ សសេរ ឬ ផ្សព្វផ្សាយក្នុងបំណងបំផ្លាញបុគ្គលសាធារណៈ ណាមួយអំពើដែលនាំឱ្យកើតសៅហ្មងដល់ជននោះគឺជាការបរិហារកេរ្តិ៍ ។

២-គ្រប់ពាក្យជេរប្រមាថធ្ងន់ៗ ពាក្យមើលងាយ ឬ ទៅលើអំពើណាមួយ គឺជាការជេប្រមាថ ។

៣-ការបរិហារកេរ្តិ៍ ឬការជេរប្រមាថ ប្រព្រឹត្តឡើងតាមមធ្យោបាយណាមួយ ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៥៩ នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ៨ថ្ងៃ ទៅ ១ឆ្នាំ ហើយត្រូវពិន័យជាប្រាក់ពី១.០០០.០០០រៀល ទៅ១០.០០០.០០០រៀល ឬត្រូវផ្តន្ទាទោសណាមួយ នៃទោសទាំងពីរនេះក៏បាន ។

៤-ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងករណីដែលមានការផ្តន្ទាទោសអំពី អំពើណាមួយ ដែលមានចែងក្នុងកថាខ័ណ្ឌខាងលើតុលាការអាចបញ្ជា ឱ្យបិទផ្សាយសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួននៅទីកន្លែងទាំងឡាយដែលតុលាកា នឹងបញ្ជាក់ដោយឱ្យជនជាប់ទោសទទួលបន្ទុកចេញសោហ៊ុយ ហើយតុលាការអាចចុះផ្សាយ សាលក្រមនេះក្នុងសារពត៌មានមួយឬច្រើនដោយឱ្យជនជាប់ទោសទទួលបន្ទុកចេញសោហ៊ុយ រហូតដល់កម្រិតច្រើនបំផុត ១០.០០០.០០០រៀល ។ បណ្តឹងអាជ្ញា ដែលទាក់ទងនឹងបទមជ្ឈឹម ដែលមានចែងក្នុងមាត្រានេះ អាចធ្វើឡើងបានតាមរយៈគ្រប់សមាគមដែលតាំងឡើងតាមវិធាន ដែលកំណត់ដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់ដោយដាក់ពាក្យបណ្តឹងជាភាគីរដ្ឋប្បវេណីជូនរដ្ឋអាជ្ញាមានសមត្ថកិច្ច ។

៥-ក្នុងករណីណាក៏ដោយ និយោជក អ្នកបោះពុម្ព ផ្សាយ អ្នកបោះពុម្ព ក្រុមហ៊ុនបោះពុម្ពផ្សាយ ឬ ក្រុមហ៊ុនផ្សព្វផ្សាយត្រូវទទួលខុសត្រូវរួមក្នុងការសងជម្ងឺចិត្តផ្សេងៗ ដែលអាចនឹងត្រូវផ្តល់ឱ្យជនរងគ្រោះម្នាក់ឬច្រើននាក់ ។

មាត្រា ៦៤ ការបន្លំក្នុងការបោះឆ្នោត

ជនណាក៏ដោយ តាមការគម្រាមកំហែងការឈ្លានពានលើរូបកាយ ការបង្ខិតបង្ខំប្រភេទណាក៏ដោយធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការប្រព្រឹត្តដោយសេរីនៃសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងសិទ្ធិឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោត ឬប៉ះពាល់ដល់ភាពត្រឹមត្រូវនៃប្រតិបត្តិការបោះឆ្នោតទាំងឡាយនឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ ឆ្នាំ ទៅ ៣ ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៦៥ ការប្រើ ប្រាស់គ្រឿងញៀន

ជនដែលប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ខ្លួននូវរុក្ខជាតិ មានជាតិពុល គ្រឿងញៀន ឬ សារជាតិទាក់ទិននឹងសរសៃប្រសាទ ដូចដែលមានចែងក្នុងអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងមាត្រា ៣៩ នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុកពី ១ ខែ ទៅ ១ឆ្នាំ ម្យ៉ាងទៀត សារជាតិហាមឃាត់ទាំងនោះនឹងត្រូវរឹបអូសបំផ្លាញចោលក្រោយពីធ្វើការវិភាគហើយ ។

មាតិកា ប្រាំមួយ អំពីទណ្ឌកម្ម

មាត្រា ៦៦ សមភាពនៃទណ្ឌកម្ម

គោលការណ៍សមភាព នៃពលរដ្ឋទាំងអស់ចំពោះមុខច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌតម្រូវឱ្យមកម្មទាំងឡាយដែលត្រូវអនុវត្តន៍នៅប្រទេសកម្ពុជា មានភាពដូចជានៅគ្រប់ខេត្ត ឬតំបន់ដូច្នេះទណ្ឌកម្ម ដែលមានចែងក្នុងបទបញ្ញត្តិនេះចាប់ពីពេលនេះតទៅត្រូវអនុវត្តនៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា ។

មាត្រា ៦៧ ទោសប្រហារជីវិត

ទោសប្រហារជីវិតត្រូវបានលប់ចោលនៅប្រទេសកម្ពុជា។

មាត្រា ៦៨ ស្ថានសម្រាលទោស និង ត្រាប្រណី ចំពោះ អនីតិភាព

១-ចៅក្រមទាំងឡាយត្រូវគិត ដល់ស្ថានភាពសម្រាលទោសដើម្បី បញ្ចុះទោសរហូតដល់ក្រោមអប្បបរិមា នៃទោស ដែលមានចែងក្នុងបទបញ្ញត្តិនេះហើយជាអាទិ៍គឺ

-យុវភាព នៃអ្នកជាប់ទោស

-ប្រវត្តិផ្ទាល់ នៃអ្នកជាប់ទោសដែលមានលក្ខណៈអាចឲ្យបន្ថយភាពទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន

-ស្ថានភាពចិត្តសាស្ត្រ ឬសសៃប្រសាទនៃអ្នកត្រូវចោទដោយមានសញ្ញាប័ត្របញ្ជាក់ ពីគ្រូពេទ្យខាងសសៃប្រសាទ ឬ គ្រូពេទ្យខាងចិត្តសាស្ត្រ

-កាលៈទេសៈ នៃអំពើឧក្រិដ្ឋ ឬ មជ្ឈឹមដែលបណ្តាលឱ្យអ្នកជាប់ទោសមានប្រតិកម្មដោយខានពុំបាន ។

២-ចំពោះជនជាប់ចោទដែលមានអាយុតិចជាង ១៨ ឆ្នាំ ទណ្ឌកម្ម ដែលមានក្នុងបណ្តាមាត្រាមុនៗត្រូវកាត់បន្ថយពាក់កណ្តាលនេះ ដោយមិនទាន់គិតដល់លក្ខន្តិកៈអនុគ្រោះផ្សេងៗលើសពីនេះទៀត ដែលមានចែងនៅក្នុងបទដ្ឋានកំណត់ដោយរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាល ដែលមានសព្វថ្ងៃ ។

មាត្រា ៦៩ អំពើសមគំនិត

ជនណា ដែលបានផ្តល់មធ្យោបាយសម្រាប់ប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដែលបានឱ្យបញ្ជាឱ្យគេប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលបានសម្រួលដល់ការប្រព្រឹត្តបទល្មើស នឹងត្រូវចាត់ទុកថា

ជាអ្នកសមគំនិត ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដូចគ្នានឹងអ្នកប្រព្រឹត្តបទល្មើសនោះដែរ ។

មាត្រា ៧០ ការព្យួរទោស

ទោសជាប់ពន្ធនាគារ ប៉ុន្តែមិនមែនជាទោសឧក្រិដ្ឋបង្ខំឱ្យធ្វើការទេនោះ ជានិច្ចជាកាលតែងតែអាចនឹងត្រូវព្យួរទោសទាំងមូល ឬមួយផ្នែកបាន ។ ក្នុងករណីជនដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសមិនត្រូវរងទណ្ឌកម្មនេះ ចប់ចុងចប់ដើម ប្រសិនបើខ្លួន ពុំបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសមួយផ្សេងទៀត ដែលមានចែងនៅក្នុងបណ្តាមាត្រាមុនៗ ក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំ ក្រោយការកាត់ទោសរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា៧១ ការដោះលែងដោយមានល័ក្ខខ័ណ្ឌ

១-ក្រោយពីបានរងទោសបានពាក់កណ្តាល នៃទោសគុក ឬ ២ ភាគ ៣ នៃទោសគុកបង្ខំឱ្យធ្វើការជនជាប់គុក ឬ ជាប់គុកបង្ខំឱ្យធ្វើការ អាចទទួលផលនៃវិធានការមួយស្តីពីការដោះលែង ដោយមានល័ក្ខខ័ណ្ឌតាមការកំណត់របស់តុលាការដែលកាត់ទោសខ្លួន ក្រោយពីបានយោបល់ពីអាជ្ញាធរពន្ធនាគារ ហើយប្រសិនបើតុលាការយល់ឃើញថា ការដោះលេងនេះអាចជួយសម្រួលដល់ការចូលរួមក្នុងសមង្គមវិញជាថ្មី របស់ជនជាប់ទោស ។

ស្តីពីការដោះលែង ដោយមានល័ក្ខខ័ណ្ឌតាមការកំណត់របស់តុលាការដែលកាត់ទោសខ្លួន ក្រោយពិបានយោបល់ពីអាជ្ញាធរពន្ធនាគារ ហើយប្រសិនបើតុលាការយល់ឃើញថា ការដោះលែងនេះអាចជួយសម្រួលដល់ការចូលរួបរួមកុងសង្គមវិញជាថ្មី របស់ជនជាប់ទោស ។

២-គ្រប់បទល្មើសកំណត់នៅក្នុងបណ្តាមាត្រមុនៗ ដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តក្នុងកំឡុងពេលដោះលែងដោយមានល័ក្ខខ័ណ្ឌនេះ នឹងបណ្តាលឱ្យមានការដាក់អនុវត្តន៍ជាបនាន់នូវទោសដែលនៅសល់ ។

មាត្រា ៧២ ការកំណត់ឲ្យទុកប្រាក់ពិន័យ

គ្រប់ប្រាក់ពិន័យ ដែលទទួលក្នុងរយៈអន្តរកាលនេះ នឹងត្រូវដាក់ចូលទៅក្នុងគណនីបញ្ញើរចាំមយយ ក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់អ៊ុនតាក់ ដើម្បីទុកបង់ជូនអានាគតរដ្ឋាភិបាលដែលកើតឡើងពីការបោះឆ្នោត ។

មាតិកា ប្រាំពីរ បែបបទអនុវត្តន៍

មាត្រា ៧៣ ការទុកជានិរាករណ៍នៃវិធាន ដែលមិនស្របគ្នា

១-គ្រប់អត្ថបទ គ្រប់លក្ខន្តិកៈគ្របវិធានសសេរ ឬមិនសរសេរដែលផ្ទុយនឹងបទបញ្ញត្តិនេះ ទាំងខ្លឹមសារទាំងស្មារតីត្រូវទុកជានិរាករណ៍សុទ្ធសាធតែម្តង ។

២-រចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលនីមួយៗ ដែលមានសព្វថ្ងៃសន្យាថានឹងអនុវត្តតាមគ្រប់មធ្យោបាយ ទាំងសម្ភារៈ និងបុគ្គលិកចាំបាច់ ដើម្បីក្នុងរយៈពេលយើងគួរបំផុត សម្រេចនូវអត្ថបទនិងការប្រតិបត្តិរបស់ខ្លួនតាមបទបញ្ញត្តិនេះ នឹងតាមឧបករណ៍ទាំងឡាយរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលបានចែង ។

មាត្រា ៧៤ ឧបករណ៍អន្តរជាតិ

១-ឧបករណ៍ទាំងឡាយនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលមានចែងនៅក្នុងបទបញ្ញត្តិនេះ ត្រូវអនុវត្តជាគោលច្បាប់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ពេលណាអត្ថបទទាំងនោះត្រូវបានផ្សាយជាផ្លូវការដោយ អ៊ុនតាក់ ។

២-ឧបករណ៍អន្តរជាតិឯទៀតៗ ដែលសមហេតុសមផលអាចយកមកប្រើប្រាស់ ដើម្បីធ្វើការបកស្រាយបទបញ្ញត្តិនោះបាន ។

មាត្រា ៧៥ ការចូលជាធរមាន

អត្ថចនេះត្រូវចូលជាធរមាន ៤៥ថ្ងៃ ក្រោយថ្ងៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់បានអនុម័តលើកលែងតែអ្វីៗ ដែលទាក់ទងនឹងមាតិកា ៤.៥.៦ នឹង ៧ ដែលត្រូវចូលជាធរមានថ្ងៃក្រោយថ្ងៃដែលក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់បានអនុម័ត ។